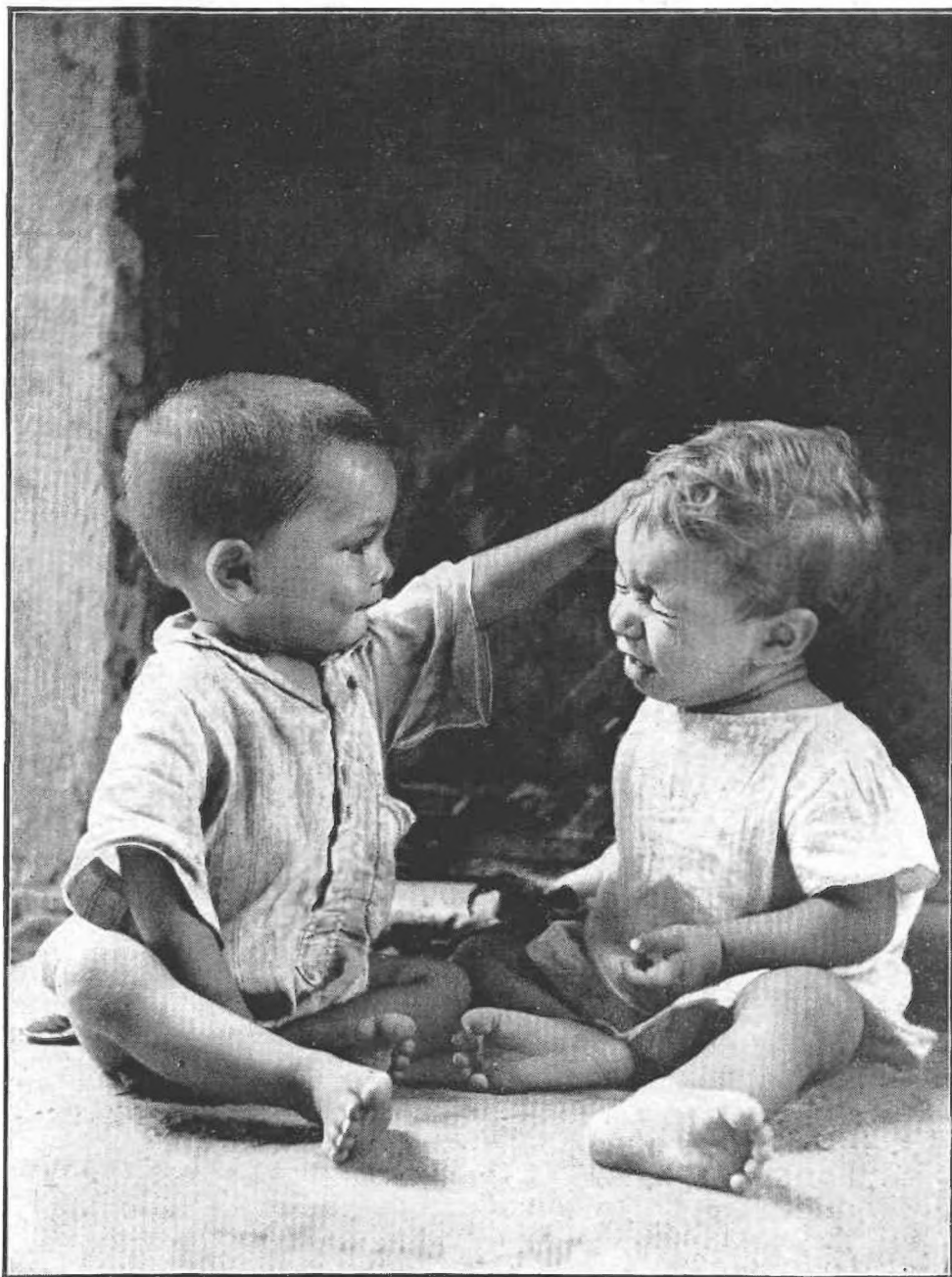

చందమామ

పల్లెల కథలు మా పచ్చిక

జ హ మ తి
పొందినవ్యాఖ్య

బా ల ల గో డు

పందినవారు:
వేములకొండ వెంకటరావు, కాకినాడ

త్వరలో వస్తున్నది!

కె కె ప్రొడక్షన్స్ వారి

అక్కలి

తెలుగు

అక్కిన్
మోహన్ రావు

తంగం. తిమ్మరిసె ప్రేమ్ నజీర్. ప్రొఫెసి
నటిం చేసినది

Release Through

THE VAUHINI PICTURES LIMITED,

MADRAS :: VIJAYAVADA :: GUNTAKAL

కి ని మా

(సినిమా మాస పత్రిక)

ప్రారంభసంచిక

సెప్టెంబరు 1 న వెలువడుతుంది!

విడిసంచిక

సాలు చందా

0 - 8 - 0

*

రు. 6-0-0

పాఠకుల లేఖలు, సందేహాలు - సమాధానాలు,
చిత్రవార్తలు, సినిమా అనుభవాలు,
స్కెచ్‌లు, సినిమాకథలు, ఇంకా ఎన్నెన్నో
శీర్షికలతో — ముచ్చటైన ముద్రణతో,
ఆందమైన ఫోటోలతో, సర్వాంగసుందరంగా
సినిమాపాఠకులకొచ్చే రంజింపజేస్తుంది.

విజెన్స్, చందా వివరాలకు

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడవళ్ళని :: మదరాసు-26.

డోంగ్రే గారి

బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టినీచ్చి, వండ్లు
మొలిచేటప్పుడు అయ్యో విరేచనములు
నిలిపి, బలమును ఆరోగ్యము నిచ్చును.

K. T. Dongre & Co., BOMBAY-4

మిశ్రమ లోహముపైన బంగారురేకు
అతికించి తయారు చేయబడిన
రాజా ఆభరణములు 10 సం॥ గ్యారంటీ

2-2" సెజు మిరియం, వంకి, దిజై నుల
గాజులు బత 1 కి రూ. 7-0-0.

ఆధ్వర్యతో అన్ని ఆభరణముల కేటలాగు
పంపబడును. పోస్టేజీ 1-0-0 అదనము.

రాజాగోల్డు కవరింగు కంపెనీ (రిజిస్టర్డు)
రాజావిల్లింగు :: మచిలీపట్నం.

న మ్మిక !

...

అత్యుత్తమమైన టాయిలెట్ సబ్బులో
ఏమేమి మీరు కావలెనంటారో, అవన్నీ
మైసూరు శాండ్ల సబ్బులో
కలవని నమ్మకముగా చెప్పగలము

ప్రతిచోట దొరుకును

గవర్నమెంటు సోప్ ఫ్యాక్టరీ
బెంగుళూరు

పిల్లలంటే తల్లులకు తీపి
పిప్పరమెంట్లు పిల్లలకు తీపి

తియ్యని పిప్పరమెంట్లు

M.A.P. INDUSTRIES
TONDARPET, MADRAS. 21

పిల్లలందరూ కోరేవి!

పెరిక్స్
టూఫ్లు

గ్లూకోస్, పాలు
మీగడమంచుదార
తిట్టమిన తాగి
తయారు చేయ
బడినవి.....

ఆంధ్ర, సైబియా, ౬ : టెరిటోరియల్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ.
ఒరిస్సాలలో ఏజెంట్లు

బ్రాంచి : తిమ్మన్న చెర్ల (R. S. గుంతకల్లు)

ఆంధ్ర ఇన్నూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

మ చి లీ పట్టణము

1951 సం॥ లో

2 కోట్ల 15 లక్షల వ్యాపారము పూర్తిచేయబడినది. మీ యందరి నహకార ఆదరాభిమాన ములను యింకనూ ఎక్కువగా ఆశించుచూ ముందడుగు వేయుచున్న భీమాసంస్థ.

లాభ సాటియైన విజెన్సీ షరతులు

బోనస్సు సాలుకు 1000 ₹ రు. 9/- లు.

అమలులోనున్న భీమా మొత్తము	రు. 9 కోట్లు
మొత్తము అస్తులు	రు. 2 కోట్లు
సాలినా ఆదాయము	రు. 60 లక్షలు

జీవిత భీమాతేబాటు, అగ్ని, ప్రమాదము, మోటారు, నౌకా మొదలైన తదితర భీమా వ్యాపారముగూడ జయప్రదముగా నిర్వహింపబడుచున్నది.

మా అఫీసులు :

మదరాసు, బొంబాయి, కలకత్తా, నాగపూరు, బెంగళూరు, బెల్గాం, అనంతపూర్, శికింద్రాబాదు, కోయంబత్తూరు, బర్హంపూర్, ఎర్నాకులం, బెజవాడ, రాజమండ్రి, గుంటూరు, జెంషెడ్పూర్, విశాఖపట్టణం, మంగళూరు, డిబ్రూగర్ (అస్సాం) పాట్నా, అలహాబాద్, అహమ్మదాబాద్, ఢిల్లీ, వరంగల్ వగయరా.

సంపుటి 11 : సెప్టెంబర్ 1952 : సంచిక 3

మంచిపని సంకల్పించటా, ఆ సంకల్పాన్ని సాధించి
 ఊరటం ప్రజ్ఞాపంతుల లక్షణం. చాలామంది అనేక
 మైన పనులను సంకల్పిస్తారు కాని, వాటిని సాధించి
 తీరాలనే దీక్షవుండదు. 'నేను ఈ పనిచేసి తీరతాను'
 అనేపట్టుడలనే 'శపథం' అంటాము. నిజానికి శపథం
 పూనటం సులువే. దానిని నెరవేర్చడంమట్టుకి శ్రమ
 డమాదులతో కూడుకొన్నపని. ఆ నెరవేర్చుకోవటంలో
 ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రాణాలనే బలిపెట్టవలసివస్తుంది. మాట
 నిలబెట్టుకోవటంకోసం ఎన్నోకష్టాలుపడిన శ్రీరాముడు,
 పంచవాండవులు, హరిశ్చంద్రుడువంటి పురాణపురు
 షుల దివ్యగాధలన్నీ ఇందుకు తార్కాణం. ఇటువంటి
 శ్రేణికి చెందినదే ఈ సంచికలోని 'అమరజీవి' కథ.
 'మానవవిగ్రహాలను చెక్కను' అని శపథం పూనిన
 మహాశిల్పి పరంబ్రోతి అష్టకష్టాలకు లోనై. అసువులనే
 కోల్పోవలసి వచ్చింది. శపథం సాధించాలంటే అనేక
 మైన ప్రాణకూలకృతులను ఎదుర్కోవాలి.

వేటగాని సాహసం

ఒక కారడవిని
వేటగాడు ఒకడుండేవాడు.
తప్పదతని గురి
ఎంతో నేర్పరి ఆ విలుకాడు.

బొలుడనాథుడు
ఒకడతనికి తేడుగ ఉన్నాడు.
నీడవలే ఆ
వేటగాణ్ణి వెన్నాడేవాడు.

వేటగాని గురి
చూచి ముగ్ధుడై ఆ పిల్లాడు
ఆనందంతో
కేరిచప్పటులు చరిచేవాడు.

క్రూరమృగాలను
చూచి కొంచెమైనా భయపడడు.
వేటగానిలా
ఓరిమిగలవాడా బాలకుడు.

వాడధరునూ
ఒకరోజున వేటకువెళ్ళారు.
ఎలుగుబంటులను
రెంటినొక్కచోటున చూచారు.

వీరిని గని ఆ
మృగాలొక్క అదటున ఉరికాంతా
అరణ్యమంతా
దర్దరిల్లిపాయే ట్టరిచాయి.

ఒకభల్లూకం
వేటగానిమీదకు ఉరికింది.
రిండవదానికి
బాలునివైపు కదను దొరికింది.

దురదృష్టమది
అతనివద్ద అమ్మొకటే ఉంది.
ఏమిచేయటం,
కడకతనికి ఒకటే తోచింది.

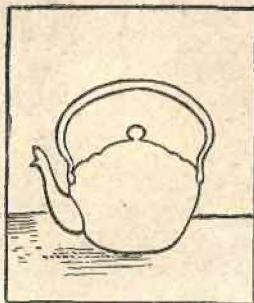
ఆ బొణంతో
బాలునిపైకురికే జంతువునూ
కూల్చికాచుకొని
నిలుచున్నాడు, కదలడెంతకునూ.

మీదిమీదికా
ఎలుగుబంటి తిన్నగ వస్తున్నది.
వేటగాడు కను
లార్పడు, ఎరుగడనలు భయమన్నది.

కొంచెంసేపా
ఎలుగుబంటి నిలుచుందొకలాగే.
వెళ్ళిపోయినది
వచ్చినత్రోవను తిరిగి అలాగే.

సాహసముంటే
చాలు, మనిషికెన్నడు ముప్పుండదు.
అతరులకోసం
సాహసించినా ఏ తప్పుండదు.

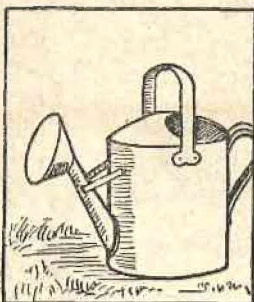
1

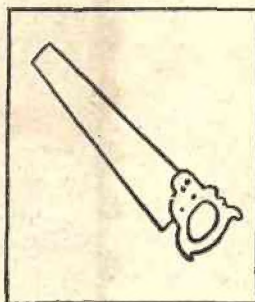
2

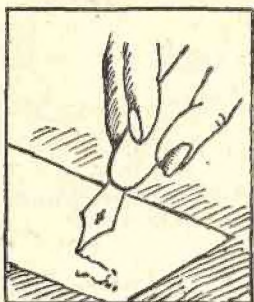
3

4

5

6

7

8

9

ఇక్కడ తొమ్మిది బొమ్మలున్నవి. వీటిల్లో ప్రతి బొమ్మలోనూ మా చిత్రకారుడు ఒక్కొక్క విధమైన తప్పు చేసినట్లున్నాడు. ఆ తప్పులేమిటో మీరు పట్టగలరా? సరితయిన జవాబులకు వచ్చేనెల చందమామ చూడండి.

అమర జీవి

దేవీనగరంలో ఒక పేరుపొందిన దేవాలయం వుండేది. అది పురాతనకాలపు ఆలయం. దాని భాగాలన్నీ చాలావరకు శిథిలమైపోయినై.

అంతగా అది శిథిలమైపోయినప్పటికీ, దాని శిల్పసంపదమట్టుకు చెక్కుచెదర లేదని చెప్పకొనేవారు. ఈ చిత్రమేమిటో చూదామని ఒకప్పుడు బయల్దేరి అక్కడకు వెళ్ళాను. వెళ్ళిచూస్తున్నకదా—గుడిగోపురాలు, స్తంభాలు, గుమ్మటాలు, మండపాలు—ఒకటేమిటి, ఏది చూడనా అద్భుతమైన బొమ్మలతో, లతలతో జీవకళ ఉట్టి పడుతూవున్నది!

చిత్రాలన్నిటిలోకీ నన్ను ఎక్కువగా ఆకర్షించింది ఒకేఒక్క విగ్రహం—గుడి మూలని వున్న వాణీదేవి. ఎంత కళ! ఎంత కాంతి!! దాని అందం ఏమని చెప్పేది? 'స్వర్గలోకంలో నివసించే వాణీ

దేవిని ఈవిధంగా భూలోకమందు అవతరింపజేసిన ఆ మహాశిల్పి ఎవరోకదా!' అనుకున్నాను. ఐతే—'ఆపురూపంగా దివ్యమందిరంలో పెట్టి పూజించాల్సిన ఈ విగ్రహాన్ని జనసంచారంలేని ఇటువంటి చోట పడవేశారేమి?' అని సందేహం కూడా నాకు వెంటనే కలిగింది.

ఈ జిజ్ఞాసతో విగ్రహంవేపు చూస్తూ ఎంతసేపు నిలబడిపోయానో నాకే తెలియదు. ఆలోచనలో పడ్డాను. ఈన్నట్టేవుండి మనిషి డగ్గిన చప్పుడు వినిపించింది. ఆ శబ్దం వచ్చినవేపు గిరుక్కున తేరిగాను. ఎవళ్ళూ కనబడలేదు. నలుమూలలూ కలియ జూచాను. గుడివెనుక గుమ్మంలో—శుష్కించిన శరీరంతో, లోతుకు పోయిన కన్నులతో, కొనప్రాణాలతో వున్న ఒక ముసీలివాడు ఆ విగ్రహంవంక తదేక దీక్షతో చూస్తూ పిచ్చివాడిలాగా కూర్చుని

వున్నాడు. ఇందాక దగ్గినవాడు ఇతడే బివుంటాడని, దగ్గిరసా వెళ్ళాను.

వెళ్ళి, ఆలయంగురించీ, ఈ విగ్రహాన్ని గురించీ చెప్పమని ఆత్రంతో అడిగాను. నే నడిగిన ప్రశ్నలన్నీ శ్రద్ధతో విన్నాడు ముసలివాడు. పెద్దగా నిట్టూర్చి, ఒక విమిషం మౌనం వహించాడు.

తరువాత, "నాయనా!—మా మహారాజు ధర్మప్రభువు. ప్రజను కన్నతండ్రిలాగా చూచుకొనేవాడు. అందుచేత, రాజ్యం ఎటువంటి లోపమూ లేకుండా, సమస్త సంపదలకనూ తులతూగుతూ వుండేది. ప్రభువుకు కళలంటే ప్రాణం.

చిత్రకారుల నందరినీ సమావేశపరిచేవాడు. సన్మానించేవాడు. ఒకప్పుడు ఆయనకు, శాశ్వతమైన కీర్తితచ్చే గొప్పపని చేయాలని బుద్ధిపుట్టింది," అని చెబుతూ వుండగా ముసలివాని కన్నులు చెమ్మగిలినై.

కొంచెంసేపు అగి. మళ్ళీ చెప్పసాగాడు : "మహారాజు చాటంపువేయించగా, దేశ దేశాలనుండి శిల్పులు ఎందరో వచ్చారు. తమ తమ అధికృతలనుగురించి ప్రభువుకు మనవిచేసుకున్నారు. పరంజ్యోతి అనే మహాశిల్పి ముందుకువచ్చి 'ప్రభూ!—ఒక ఆలయం నిర్మించటానికి అనుజ్ఞ దయచేయించండి. దానిపైన అద్భుతమైన శిల్పంకూర్చి, ఏకీకకీర్తి ఖండాంతరాలలో మోగిపోయేటట్టు చేస్తాను,' అని విన్నవించాడు.

మహారాజు పొంగిపోయాడు. తలుచుకొన్నంతలో ఆలయనిర్మాణానికి కావలసిన సాధనసామగ్రి వచ్చిపడింది. వేలకొద్ది పనివాళ్ళు అమరిపోయారు. మూడేళ్ళు ఆయోధికికల్లా ఆపురూపమైన ఈ ఆలయం తయారైంది..." అంటూ వుండగా ముసలివాని రెండుకన్నులనుండి జలజలమని బాష్పాలు రాలినై. మాటాడలేకపోయాడు.

అతడి వాలకం నాకేమీ అర్థంకాలేదు. ఐనా, ఉండబట్టలేక పలకరించాను. కొంత సేపటికి తేరుకుని, తెలివిలో పడ్డాడు. "నాయనా!—తయారైన ఆ గుడి చూదామని మహారాజు వచ్చాడు. చూచాడు. అనందభరితు డయ్యాడు. అన్నీచూచిన తరువాత చివరకు, గుడి కొసనివున్న ఈ విగ్రహంవద్దకు వచ్చాడు.

"దీనిని చూస్తూనే అశ్చర్యంతో 'ఏమిటి అద్భుతమైన శిల్పచాతుర్యం! ఈ విగ్రహాన్ని ఇక్కడ వుంచావేమిటి? తీసుకపోయి స్వామి ప్రక్కని ప్రత్యేకమందిరంలో ప్రతిష్ఠింపించండి!' అని ఆజ్ఞాపించాడు.

"అప్పుడు రాజుదగ్గరనే వున్న మంత్రి 'ప్రభూ!—స్వామిసమీపంలోని మందిరం దేవరవిగ్రహాన్ని స్థాపించటానికని ప్రత్యేకించివుంచాము. దీనికేముంది, ఈ విగ్రహం ఎక్కడ స్థాపించినా పోయే! అంటూ ఎంతో యుక్తిగా, రాజుమనస్సుకు సచ్చేటట్టుగా చెప్పబోయాడు.

"అందుకు రాజు 'అలాకాదు మంత్రి! ఇది మన శిల్పకారుడు శక్తిఅంతా ధారపోసి తయారుచేసిన అద్భుతవిగ్రహం! దీనిని చూడటానికి దేశదేశాలనుండి గొప్ప

గొప్పవాళ్లంతా వస్తారు. దీనిని వెంటనే దివ్యమందిరంలోనే స్థాపించండి!' అని రాజు మరిమరి చెప్పాడు.

"అంతలో మంత్రి సంజ్ఞచేయగా, రాజ్యంలోని ముఖ్యులందరూ వచ్చారు. "ప్రభూ!—ఆ దివ్యమందిరంలో ఏలిన వారి విగ్రహమే ఉండాలి!!" అంటూ ఏక కంఠంతో విన్నవించారు. అంతమంది ముఖ్యులు అలా కొరుతూవుంటే వారిమాట కాదనలేక రాజు ఏమీ చెప్పకుండా అంతః పురానికి వెళిపోయాడు.

రాజు వెళ్ళగానే మంత్రి శిల్పివద్దకు వచ్చి, విషవునప్పు నవ్వుతూ, "ఏమయ్యా

శిల్పి!—మానవవిగ్రహం చెక్కనని శపథం పట్టానంటివే! ఎందుకువచ్చిన శపథం! ఇప్పుడు చూడు. నీవు తయారుచేసిన ఈ వాణివిగ్రహాన్ని దివ్యమండరంలో స్థాపించ వద్దని ప్రజలంతా రాజుగారికి ఏకకఠంతో మనవిచేసుకున్నారు. ప్రభువువారు కూడా దీనిని ఇక్కడే వుంచమని ఆజ్ఞయిచ్చి వెళ్ళారు. ఈ విగ్రహానికి బదులు ప్రభువు వారి విగ్రహం చెక్కివుంటే ఈపాటిక ఆ దివ్యమండరంలో అలంకరింపబడివుండేది కదా! ని శిల్పదిద్యకు రాణింపు కలిగేవి కదా! నీకు పేరూ ప్రతిష్ఠా వుండేవికద! ఇప్పుడైనా ఏమి పోయింది? నా భార్య విగ్రహం చెక్కియిచ్చి, ముందు ఆమెను సంతోషపెట్టు. నీపేరూ ప్రతిష్ఠా నిలబడేలా చూస్తా” అన్నాడు.

ఈమాట విసగానే శిల్పి ‘హరి దుష్టుః! నా శపథం భగ్నంచెయ్యటానికి ఈవిధంగా బందోబస్తు చేశావా? కసితీర్చుకున్నావా?

కడుపునిండిందా? కానీ...” అంటూ నిస్పృహతో కుప్పగా కూలిపోయాడు!

“నా వాణికి పూజ్యతలేని ఈ గుడి ఉండేమి. లేకేమి? నాకు నామరూపాలు లేకుండాచేసిన నీవు మాత్రం బాగుపడ బోయేదేమిటి?” అంటూ నీటూర్చి కన్ను మూసి, మహాశిల్పి పరంబ్రోతి గుండెపగిలి చచ్చాడు!!” అని చెబుతూ మునిలివాడు వలవల యేడ్చాడు.

నాకూ ఉద్రేకం అగలేదు. “పరమ దుర్మార్గుడు...ద్రాహి! ఆ దుష్టుమంత్రే నా కంటబడితేనా...” అంటూ మొలలోవున్న బాకు చర్రమని దూశాను.

ఆమట్టున మునిలివాడు లేచివచ్చి అవే శంతో, “నాయనా!—ఆ దుష్టుడు, దుర్మార్గుడు, శిల్పిని బలికొన్న మహాపాపి వీడే! వీడే!!” అంటూ తడవులేకుండా నా చేతిలోని బాకు లాక్కొని గుండెలోపాడిచేసుకుని, నేలకు ఒరిగాడు!!!

9

[రాజ్యం శత్రురాజువేతులలో పడబోతున్నదనే వార్త భటులవల్ల తెలియగా, దేవసింహుణ్ణి వెతికే భారం మంత్రికి వదలి, రాజ్యాన్ని సంరక్షించేందుకుగాను వైద్యుడు యింటి ముఖం పట్టటం, అనేక విపరీతపు కలటంగన్న శక్తిసింహుడు చివరకు దేవసింహుడున్న దేవాలయంలో ప్రవేశించబోవటంవరకూ చదివారుకదా? ఆ తర్వాత—]

కుర్రవానిని ఎత్తుకొని శక్తిసింహుడు అలయంలో అడుగుపెట్టాడు. అయితే కుర్రవాడు శక్తిసింహుణ్ణి సరాసరి దేవసింహుడివద్దకు తీసుకుపోలేదు. అక్కడి వింతలన్నీ ఒక్కొక్కటే చూపిస్తూ “అక్కడికి, మాలాంటి పిల్లలు తప్ప యింకెవ్వరూ రాకూడదు. మా ఆస్తు పచ్చేలోగా మా బంతి మాకిచ్చేసి త్వరగా వెళ్ళిపో” అన్నాడు.

ఇది వినటంతో శక్తిసింహుడి ఆశ్చర్యం మరింత ఎక్కువైంది. ఏమైనా సరే ఈ దేవాలయ రహస్యం ఏమిటో, కలలో తనకు కనుపించినట్లు దేవసింహుడు ఆ లోపల

వున్నాడో లేదో రూఢిచేసుకొనిగాని పోకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు. ఈ నిశ్చయంతో, “ఫరవాలేదులే. మీ ఆమ్మతో నేను చెబుతాలే” అంటూ కుర్రవాడిని లావించి ఎత్తుకుని ముందుకు సాగిపోయాడు.

ఇంతలో సింహాలూ, పెద్దపులులూ అరుస్తున్నశబ్దం చెవినిపడింది. ఏమిటిచెప్పా అని అలోచిస్తూండేటంతలో ఆ పులులూ, సింహాలూ ఒక్కపరుగున శక్తిసింహుడి వైపు ఎగసి వస్తుండటం కనుపించింది.

శక్తిసింహుడు వెనుదిరిగి చూడకుండా పరుగుచూపుకుని అలయం వెలుపలకు చేరు

కున్నాడు. చంకలో కుర్రవాడు చంకలోనే వున్నాడు. అప్పటికి ధైర్యం చాలలేదు. అక్కడ వుంటే యింకా ఏమి ప్రమాదం సంభవిస్తుందోనని కొండదిగి పోబోయాడు. యింతలోకే ఆలయం తలుపులు మూసుకు పోయినై. అప్పటికి శక్తిసింహుడి ప్రాణాలు కాస్తంత కుదుటబడినై.

కొంచెం స్తిమితం చిక్కినతర్వాత శక్తి సింహుడు ఆ కుర్రవానిని అడిగిచూచాడు— “ఈ ఆలయం ఏమిటి? దీనిలో ఈ కృర మృగాలేమిటి? నువ్వు, మీనేస్తం వాటి మధ్య ఎలా వుంటున్నారు? ఇంతకూ మీ అమ్మ ఎక్కడ వున్నది?” అని.

అందుకు ఆ కుర్రవాడు, “నాకుమాత్రం ఏంతెలుసు? మేము అడుకోవటంకోసం మా అమ్మ వీటిని ఈ గుడిలో పెట్టిపోయింది. వీటితో చక్కా ఆడుకుంటాం. అయితే మా అమ్మ మట్టుకి అస్తమానం ఇక్కడ వుండదు. ఎక్కడికి వెడుతుందో తెలియదు. అప్పుడప్పుడు వచ్చి మమ్మల్ని చూచి పోతూవుంటుంది” అని బదులు చెప్పాడు కుర్రవాడు.

వీళ్ళు ఇలా కూర్చుని మాట్లాడుకొంటూ వుండగా కొండదిగువని అలికిడి బింది. శక్తిసింహుడు తేరిపారచూచాడు. ‘మంత్రి కాదుకదా?’ అని సందేహించాడు. ‘అయినా దగ్గిరికి వస్తే తెలిసిపోతుందికదా’ అని రెప్పవాల్చుకుండా చూస్తున్నాడు.

మరికొంచెంసేపటికల్లా ఆ వస్తున్నవ్యక్తి కొండ సగభాగం ఎక్కాడు. శక్తిసింహుడు లేచి నాలుగడుగులు ముందుకువేసి మరింత పరిశీలనగా చూచాడు. ఆ వస్తున్నది తను అనుకున్నట్టు మంత్రేనని రూఢిబి పోయింది. మంత్రికంట పడకుండా ఏమి జరిగేదీ తెలుసుకోవాలని శక్తిసింహుడు ఒక పెద్ద బండచాటున నక్కికూర్చున్నాడు. కుర్రవాడూ కూడానే వున్నాడు.

కొంతసేపటికి ఆ బండప్రక్కగా ఎవరో వడిచిపోతున్న చప్పుడైంది. ఈమారు శక్తి సింహుడు స్పష్టంగా చూచాడు. మరెవ్వరూ కాదు, మంత్రే! వడివడిగా అడుగులేస్తూ దేవాలయంవైపు పోతున్నాడు.

“ఇదే విధివైపరీత్యమంటే! యిద్దరం ఒకే చోటికి ఎలా చేరుకోగలిగామో! అయినా, అలయంతలుపులు మూసివున్నవికదా, అతడు లోపల ఎలాప్రవేశిస్తాడు?” అని శక్తిసింహుడు తర్కించుకొంటూ వుండగా, అలయం తలుపులు తెరుచుకున్నచప్పుడు విసవచ్చింది. అప్పటికప్పుడే మంత్రీ లోపల ప్రవేశించటం, తిరిగి తలుపులు ఎప్పటిలా మూసుకుపోవటం జరిగింది.

‘లోపలకు ఎలాగో వెళ్లాడేకాని ఆ సింహాలూ, పులులూ బతకనిస్తయ్యా? మరోక్షణంలో బయటపడితీరాలినిదే’ అనుకుంటూ శక్తిసింహుడు ఆ కుర్రవానితో ఊసులాడుతూ అక్కడేవుండి మంత్రీ రాకకు ఎదురుమాడసాగాడు.

ఇక లోపలికి వెళ్లిర మంత్రీ, అలయం లోని చిత్రాలన్నీ చూచుకుంటూ సింహాలూ, పులులూ వున్న చోటికి చేరుకున్నాడు. వాటిని చూడటంతోనే వణుకు పుట్టింది.

కాని, ఎప్పుడైతే ఆ కృరమృగాలు తన జోలికి రాకుండా వాటిదాన అవి తిరుగులాడసాగాయో, అప్పుడు “యిక ఫరవా లేదులే” అని వూర్తిధైర్యం చిక్కింది.

అలా పోయిపోయి మంత్రీ దేవసింహుడు ఉన్నచోటు చేరాడు. దేవసింహుడు గాఢ నిద్రలో మునిగివున్నాడు. కుర్రవాని ప్రక్షన కూర్చుని ముఖంలోకి వరీక్షగా చూచాడు. కనురెప్పలు బాగా ఉబికివున్నై. బుగ్గలపైన కన్నీటిచారికలు కనుపించినై. వెక్కి వెక్కి ఏడ్చి, అలసి అలా నిద్రపోతున్నాడని గ్రహించాడు. మేల్కొలుపుటం మంచిదికాదని తలచి, మరికొంత ముందుకు సాగాడు.

కొంచెందూరం పోయేసరికి దేవాలయపు చుట్టు గోడలు ఆడ్డుతగిలినై. దాటి పోయేందుకు దారిలేదు. తిరిగి దేవసింహుడి దగ్గరకు చేరుకున్నాడు. అప్పటికి దేవసింహుడు నిద్రమంచి లేచి ఏదో తీవ్రమైన ఆలోచనలో మునిగివున్నాడు. మనిషి వస్తున్న అలికిడికావటంతో బిత్తరపోయి చూచాడు. తన అపూర్వస్థానంలో అంతకు మునుపే పరిచయమై వుండటంవల్ల దేవసింహుడు మంత్రిని యిత్రే గుర్తుపట్టాడు.

“ఇక్కడికెలా వచ్చారు మీరు? మా నేస్తం ఏ మయ్యాడు?” అంటూ ఆత్రంతో ప్రశ్నించాడు దేవసింహుడు.

అందుకు మంత్రి, “ఎలావచ్చానో యేమో నాకే తెలియదు. సరేకాని, నేస్తం అన్నావే, ఎవరు ఆ నేస్తం?” అని అడిగాడు.

“నాకు తోడుగా వుండి అడుకోటానికి మా అమ్మ ఒక కుర్రవాడిని యిక్కడ వుంచి వెళ్ళిందిగా. మేము బంతిఆట ఆడుకుంటూవుంటే అది బయట పడిపోయిందానిని వెతికితెస్తానని వెళ్ళాడు మా నేస్తం. రెండురోజులైంది. యింకా తిరిగిరానేలేదు. ఎక్కడికి పోయాడో యేమో!” అన్నాడు దేవసింహుడు విచారంగా.

“అలాగనా పాపం! పోయి వెతుకుదాం పద” అంటూ మంత్రి దేవసింహుడిని ఎత్తుకుని ఆలయం వెలుపలకు వచ్చాడు.

అప్పటికింకా శక్తిసింహుడు ఆ కుర్రవానితో ముచ్చటలాడుతూనే వున్నాడు. మంత్రి రావటం అతను గమనించనేలేదు. అయితే మంత్రిమాత్రం అతడిని చూచాడు.

చూచిచూడటంతోనే మంత్రి సందిగ్ధంలో పడ్డాడు. ఇంతదూరం వచ్చాక, యింకా తప్పకొనితిరగటమా, ఎదటబడి అటో ఇటో తేల్చుకోవాలిగాని?—ఒక్కక్షణం ఆలోచించి, కంటపడకుండా పోపటమే మేలని నిశ్చయించుకున్నాడు మంత్రి. దేవసింహు

డితోసహ ఒక్కనిముషంలో అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

కొంచెంసేపటికి తను వచ్చినపని గుర్తు వచ్చింది శక్తిసింహుడికి.

“లోపలకు వెళ్ళిన మంత్రి ఏమైనట్టు? ఎంతకూ బయటపడడేమిటి? ఇంతకూ మృగాలనుండి తప్పించుకుని లోపల ఎలా తిరుగుతున్నాడు!” అని తనని తనే ప్రశ్నించుకున్నాడు. ప్రశ్నలకు సమాధానం దొరకక, ఏమీ పాలుపోక శక్తిసింహుడు అక్కడనే వుండి మంత్రి ఎప్పుడు వస్తాడా అని నిరీక్షిస్తునేవున్నాడు.

* * *

అక్కడ రాజధానిలో — భటులతోసహ వైద్యుడు చేరుకొనేసరికి పరిస్థితి చాలా క్లిష్టమైవుంది. శత్రుసేన వేలనంఖ్యలో వున్నదాయె. దాసోహంకావటంకన్న గత్యం తరం కనుపించలేదు వైద్యుడికి.

భటులతోసహ శత్రురాజువద్దకు బయలుదేరాడు. తీరా అక్కడకు చేరుకునేటంతలో ఒక చిత్రం జరిగింది. చూస్తూన్నంతలో బ్రహ్మాండమైన సుడిగాలి రేగింది. శత్రుసేన ఎండిన ఆకులకుమల్లే ఆల్లలాడిపోయారు. మరుక్షణంలో వాళ్లు చుట్టుముట్టిన కొట

కాస్తా అదృశ్యమైపోయింది. తక్షణమే సుడిగాలి ఆగిపోయింది.

శత్రురాజు నివ్వెరపోయాడు. “ఏమిటి ఎంత? కొట ఏమైంది? ఇప్పుడు ఏంచేదాం?” అని సేనాపతిని ప్రశ్నించాడు. ఎవరు చెప్పగలరు సమాధానం?

“ఇప్పటిలో మనం చెయ్యగలిగినది ఏమిలేదు మహారాజా! తిరిగిపోవటమే ఉత్తమం” అని సలహాయిచ్చాడు సేనాపతి.

రాజుకి అంతకంటే ఆలోచన తోవలేదు. వెంటనే సైన్యంతో తిరుగుముఖంపట్టాడు.

శత్రుసైన్యం పొలిమేర దాటేవరకు, వైద్యుడు ప్రాణాలు గుప్పిట్లో పెట్టుకుని

తప్పకొని తిరిగాడు. తర్వాత రాజధాని ప్రవేశించి చూడగా, కోటమాత్రమేకాదు, ఇళ్లన్నీ మాయమైపోయివున్నై. జనం గుంపులుగా చేరి గుసగుసలాడుకొంటున్నారు.

వైద్యుడినిచూడగానే అంతావచ్చి చుట్టుముట్టారు. “ఎప్పుడు వచ్చారు మీరు? మహారాజావారు ఏమయారు? యిప్పుడు జరిగిన వింత చూచారుకద! ఈ మాయ ఏమిటో అర్థమైందా? నిలువ నీడలేకుండా పోయిందే! ఏమిటి గత్యంతరం?” అంటూ ప్రశ్నలు కురిపించారు.

అందుకు వైద్యుడు “మహారాజావారి సంగతి నాకూ తెలియదు. శత్రుసేన వచ్చి

మన రాజ్యాన్ని చుట్టుముట్టినట్టు తెలిసి వచ్చాను. తీరా కథ యిలా అడ్డుతిరిగింది. అయితే మీరు అధైర్యపడకండి. ఈ మాయ ఏమిటో త్వరలోనే బయటపడుతుంది. ఆప్పటివరకూ...” అని ఏమో చెప్పబోతుండగా మళ్ళీ సుడిగాలి రేగింది.

ఎక్కడివెళ్లక్కడ ప్రాణాలు బిగబట్టుకుని నిలుచుండిపోయారు. అంతలోనే సుడిగాలి తగ్గింది. కోటా, భవనాలూ యెప్పటిలా ఏర్పడినై. అయితే, ఈమారు మరొకచిత్రం జరిగింది.

వైద్యుడి తలమీదుగా చిత్రమైన చప్పుడైంది. తలయెత్తిచూస్తే, యింతకాలంగా ఎదురుచూస్తూవున్న వృద్ధురాలే ఆమె!

ప్రాణం లేచివచ్చింది వైద్యుడికి. ఎలాగైనా ఈమారు వృద్ధురాలితో మాటలాడాలి. దిగిరమ్మని చేతితో సంజ్ఞచేశాడు.

వృద్ధురాలు దిగబోయింది. తీరా దగ్గరకు చేరుకొగానే ఆమె ఒక పెద్ద పక్షిగా మారిపోయి, వైద్యుడిని కాళ్లతోపట్టుకుని క్షణంలో రివ్వున ఆకాశానికి ఎగిరిపోయింది!

భటులు నిస్తబ్దులైపోయారు. పక్షివెళ్ళినదిక్కుకి రెప్పవాల్చుకుండా చూస్తుండగానే అది చూపుకి అందకుండా పోయింది.

వెళ్ళివెళ్ళి అది కొండపైని దేవాలయ ద్వారంపద్ద అగింది. అగటంతేనే పక్షి రూపుపోయి వృద్ధురాలుగా మారిపోయింది.

ఇంతకాలమూ శక్తిసింహుడు అలయం లోనే వున్నాడు. పక్షి చప్పుడు చెవినిపడ టంతే తిరిగిచూచాడు. చూస్తే పక్షి ఏదీ? వైద్యుడూ, వృద్ధురాలూ తనవైపుకే వస్తున్నారు !!

శక్తిసింహుడుకూడా లేచి వాళ్ళవైపుకి సాగాడు. దగ్గరసా రావటంతేనే శక్తిసిం హుడూ, వైద్యుడూ ఒకరినొకరు చూచు కుని ఆశ్చర్యపోయారు. అయితే శక్తిసిం హుడితోపాటు వున్న ఆ కుర్రవాడు దేవ సింహుడేమోనని భ్రమపడ్డాడు వైద్యుడు. తిరాచూస్తే కాదని తేలింది.

దేవాలయంలో వుంచిన ఈ కుర్రవాడు బయటకు ఎలావచ్చాడు? రావటమేకాక పరమ దుర్మార్గుడైన శక్తిసింహుడి చేతులో ఎలాపడ్డాడు? ఇదిచూచి వృద్ధురాలుకూడా ఆశ్చర్యపోయింది. ఇంతకూ దేవసింహుడు ఏమైపట్టు? ఈ ప్రశ్నలన్నీ వృద్ధురాలినే కలవరపరిచివై.

ఆమె కుర్రవానిని చేరదీసుకోబోయింది. అనుమానిస్తూ శక్తిసింహుడు వానిని కిందకు

దించాడు. వృద్ధురాలు ఆ కుర్రవానిని చంకనెత్తుకొని చరచర అలయం వైపు పోయింది. వైద్యుడూ, శక్తిసింహుడూ ఆమె వెళ్ళినదిక్కుకే చూస్తూ నిలబడి పోయారు. మరుక్షణంలో అలయం తలుపులు తెరుచుకోవడం, వృద్ధురాలు లోపల ప్రవేశించగా తలుపులు ఎప్పటిలా మూసుకు పోవడం జరిగింది.

తర్వాత శక్తిసింహుడూ, వైద్యుడూ సావ కాశంగా కూర్చుని మాట్లాడుకున్నారు. మంత్రిని తను కలుసుకున్నదిమొదలూ అప్పటివరకూ జరిగిన చిత్రాలన్నీ వైద్యుడు శక్తిసింహుడితో పూసగుచ్చినట్టు చెప్పాడు

అంతా వింటూంటే శక్తిసింహుడి ఆలోచనలు పరిపరివిధాల పోయినై. “దేవసింహుడు బ్రతికేవున్నాడా? రాజ్యం శత్రు రాజుచేతులలో పడికూడా తిరిగి డక్కిందా? ఇన్నిజరిగినా మంత్రి, దేవసింహుడూ ఏమైనారో తెలియనేలేదా!”— ఈ చిత్రాలన్నీ సమ్మతేకపోయాడు శక్తిసింహుడు.

చివరకు అతడు వైద్యుడి పాదాలపైన పడి, “నన్ను క్షమించండి. ఇన్నికష్టాలకూ కారకుణ్ణి నేను. నా పాపాలకు ప్రతిఫలంగా సంసారంలో కలిగిన ఛిద్రాలు మీకు తెలియనేతెలుసు. పైగా, ఇప్పుడు నేను అనుభవిస్తున్న యమయాతన ఏమని చెప్పకొనేది? ఎలాగైనా దేవసింహుడిజాడ తెలుసుకోండి. మంత్రి ఏమైనాడో ఆచూకీ తీయండి. మంత్రి ఏపాపమూ ఎరుగడు. నిర్దోషి.

“రాజ్యాన్ని నేను వినాడో ప్రజలకు వదిలివేశాను. నా చిట్టతండ్రి దేవసింహుడిని తెచ్చి పట్టాభిషేకం చేయించండి. వాడికి

తలిదండ్రులు లేని కొరత మీరూ, మంత్రి తీర్చాలి. ఇంతటి పాపభారంతో నేను మళ్ళీ ప్రజలకంటపడటం వట్టిమాట. ఎలాగో ఇక్కడనే కాలం వెళ్ళబుచ్చుతా. ఆశీర్వదించండి” అంటూ వలవల విడ్పాడు.

వైద్యుడి గుండె నిరైంది. శక్తిసింహుడికి ధైర్యంచెబుతూ, ‘రాజా!—దేవసింహుడి ఆచూకీ మనకు చిక్కదు. అందుకు ఆమానుషశక్తులు కలిగిన ఆ వృద్ధురాలే సమర్థురాలు. కనుక వెళ్ళి ఆమెనే అశ్రయిద్దాం’ అని ఊరడించాడు.

అయితే, గుడితలుపులు మూసివుండటం చేత, వృద్ధురాలికోసం వాళ్ళు అక్కడనే వుండి ఎదురుచూడవలసి వచ్చింది.

[తలవనితలంపుగా వచ్చిన ఈ మార్పు శక్తిసింహుడిలో అలాగే నిలిచివుంటుందా? ఇంతకూ దేవసింహుడూ, మంత్రి ఏమైనట్టు? వృద్ధురాలి వల్ల శక్తిసింహుడికి ఏమైనా నష్టం లభిస్తుందా? ఇవీ, మరికొన్ని చిత్రాలూ వచ్చేసరికి చదవండి.]

సామి భక్తి

1917 V. Acharya

జ్ఞాపానుదేశానికి ముఖ్యపట్టణం టోకియో. టోకియోపట్టణంలో ఒక గొప్ప కాలేజీ వున్నది. జోటో అనే ఆయన ఆ కాలేజీలో ఉపన్యాసకుడుగా ఉండేవాడు.

జోటోవద్ద 'రీటా' అని ఒక పెంపుడు కుక్క ఉండేది. రీటాఅంటే ఆయనకు పంచ ప్రాణాలలోనూ ఒకటి. అంత మక్కువతో దానిని పెంచుకొంటున్నాడు. అదే విధంగా ఆయనంటే రీటాకు చెప్పలేని భక్తి, విశ్వాసమున్ను. యజమానికి కుక్కకూ మధ్యని అంతటి గాఢమైన అనురాగం వుండేది.

నగరంలో పనిచేసే ఉద్యోగస్తులు చాలామంది, పల్లెలవంటి సమీపగ్రామాలలో నివసిస్తూవుంటారు. అటువంటి గ్రామాలనుండి ఆతివేగంగా నగరంచేరుకోటానికి బస్సులూ, ఎలక్ట్రిక్ రైళ్ళూ మొదలైన సదుపాయాలు ఎన్నెన్నో ఉంటూవుంటాయి.

ఇప్పుడు జోటోకూడా అదేమోస్తరుగా సాఖ్య ప్రదమైన ఒక చిన్నగ్రామంలో కావరం ఉంటూ, కాలేజీకి రోజూ ఎలక్ట్రిక్ ట్రెయిను మీద పోతూవస్తూ ఉండేవాడు.

జోటోఉండే బంగళాకి రైలుస్టేషనుకి మధ్య సుమారు ఒక అరమైలుదూరం ఉంటుంది. ఆయన కాలేజీవేళకల్లా భోజనం చేసుకుని, దుస్తులు వేసుకుంటూవుంటే రీటా గుమ్మండగ్గర నిద్రించి కాచుకుని కూచునేది. ఆయన ఇవతలకు రావటంతోనే వెంటబడి, అది రైలు స్టేషనువరకూ యజమానితోకూడా వెళ్ళేది. రైలువచ్చేదాకా కనిపెట్టుకొని ఉండి, ఆయజమాని రైలెక్కి వెళ్ళడంతోనే తోక అడించుకుంటూ ఒక్కరే బంగళాకి తిరిగివచ్చేసేది.

జోటో రోజూ సాయంకాలం నాలుగు గంటల రైలుకు కాలేజీనుంచి బయల్దేరి ఇంటికివచ్చేసేవాడు. సరిగ్గా అదేవేళకి ప్రతి

రోజూ రీటా బంగళానుంచి వచ్చి స్టేషను వద్ద యజమానికోసం ఎదురుచూసేది. ఆయన కంటపడటంతోనే తోక ఆడించు కొంటూ యజమానితో ఇంటికి చేరుకునేది.

ఈ విధంగా చాలా కాలం గడిచింది.

ఒకనాడు యథాప్రకారం జోటో తన కుక్కను స్టేషనువద్ద వదిలేసి రైల్వేకి కాలేజీకి వెళ్ళేడు. దురదృష్టవశాన అక్కడ ఆయనకి అరాత్తుగా గుండెబిల్లు చేసి, ప్రాణంమీదికి వచ్చింది. ప్రిన్సిపాలు కల వరపడ్డాడు. డాక్టరును పిలిపించేటంత వరకుకూడా జోటో ప్రాణం నిలిచేటట్టు కనపడలేదు.

అంతలో జోటోయే ప్రిన్సిపాలునుపిలిచి, చివరిమాటలుగా “అయ్యా, నేను ఈ కాలేజీలో చదువుకున్నాను. ఇక్కడనే ఉద్యోగం చేయటం తటస్థించింది. అదృష్టమేమిటోగాని, ఇక్కడనే మరణిస్తున్నాను కూడా. ముంచుకు వస్తున్నది. ఇక తడవులేదు. నన్ను బ్రతికించటానికని అనవసరంగా శ్రమపడకండి. నాశవాన్ని ఈ ఆవరణలోనే పాతిపెట్టించితిరంటే నా అత్త సంతోషిస్తుంది. ఇదే నా తుదికోరిక” అంటూ శాశ్వతంగా కన్నులు మూశాడు. అతని కోరిక ప్రకారం ప్రిన్సిపాలు జోటోశవాన్ని ఆ ఆవరణలోనే సమాధివేయించాడు.

* * *

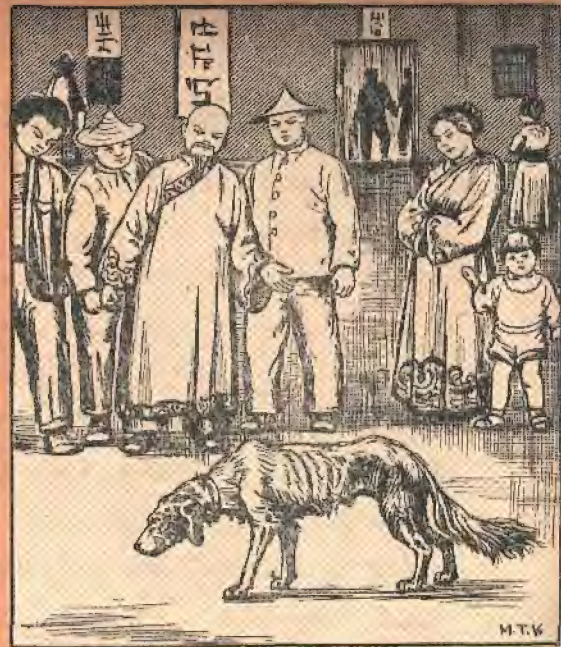
ఆ సాయంకాలం రీటా యథాప్రకారం స్టేషనుకువచ్చి యజమానికోసం నాలుగు గంటలరైలులో ఎదురుచూసింది. రైలు తర్వాత రైలువచ్చి, ఈలవేసి, గుప్ గుప్ మంటూ పోతున్నదేగాని, ఒక్కరైలులోనూ జోటో కనబడనేలేదు. రీటా చాలా సేపు కనిపెట్టుకుని ఉండి, బంగళాకు తిరిగి వెళ్ళిపోయింది. మర్నాడుకూడా స్టేషనుకు వెళ్ళి, కనిపెట్టుకుని ఉండి తిరిగి బంగళాకు వెళ్ళిపోయింది.

అలా రోజూ అది వస్తూ వెడుతూ ఉండేది. మొదట కొంతకాలంవరకూ దాన్ని ఎవరూ గమనింపలేదుకాని కొన్నాళ్ళయ్యాక స్టేషను మేనేజర్, టిక్కెట్టుకలెక్టర్లూ పోర్లర్లూకూడా, "ఈ కుక్క ఎవరిది చెప్పా? రోజూ సాయంత్రం అయేసరికి వచ్చి ఇక్కడ తచ్చాడి వెళ్లిపోతోంటుంది ఎందుకోనమో?" అని అనుకున్నారు.

ఒకళ్ళతో ఒకళ్ళు సంప్రదించుకొడంలో అది ఫలానా జోటోగారి కుక్క అనీ, ఆయన అకస్మాత్తుగా చనిపోయాడనీ, ఆయనింక రైల్వో రావటం అంటూ ఉండదనీ, దాని కా సంగతి తెలియక అలవాటుప్రకారం ఆయనకోసం రోజూ అలా వచ్చి వెడు తోందనీ కనిపెట్టారు.

"నీ యజమాని చనిపోయాడే, వెళ్తు దానా?" అని రీటాకు వారు తెలియచెయ్య బోయారుగాని, దానికి ఏమీ అర్థంకాలేదు. రోజూ సాయంత్రం అది మానకుండా స్టేషనుకు అలా వచ్చి వెడుతోనే ఉండేది.

కాలం గడిచిపోతోంది. నెలలూ, సంవత్సరాలూ దొర్లిపోతున్నాయి. స్టేషన్ల రైల్వే ఉద్యోగులు పాతవాళ్ళు బదిలీ ఐపోయి, వాళ్ళస్థానే కొత్తవాళ్ళు వస్తున్నారు.

కొత్తవాళ్ళందరికీ అలా వచ్చిపోతూన్న రీటా చరిత్ర తెలిసి, వాళ్ళు ఆశ్చర్యపోయేవారు. ప్రభువుమీద దానికి ఉండే భక్తికీ, విగ్వా సానికి విస్తుపోయేవారు. వాళ్ళందరికీ రీటా మూలాన జోటో అంటే ఎవరో అతని చరిత్ర కూడా తెలియవస్తూండేది.

రీటా రోజూ స్టేషనుకు వచ్చి వెడుతూనే ఉంది. రాసురాసు దానికి బెంగపట్టుకుంది. అది తిండి మానుకుంది. తిండి మానటం తోనే సుష్కించనారంభించింది. క్రమంగా జవనత్తువలుడిగినై. నీరసించింది. ఐనా, అది సాయంత్రంవేళ రోజూ స్టేషనుకు రావటం మానలేదు.

ఎనిమిదిసంవత్సరాలు గడిచినై. ఒక నాటి సాయంత్రం స్టేషనుకు వచ్చిన రీటా ఇక తిరిగి ఇంటికి పోలేకపోయింది. నాటి రాత్రి బోకియోనగరాన్నుంచి వచ్చే చిట్ట చివరిరైలు వచ్చేవరకూ రీటా రైళ్లవేపు నిదానంగా చూస్తోవుంది. ఆఖరిరైలు వెళ్లి పోవటంతో రీటా నిస్పృహతో ప్రాణాలు వదిలేసి ప్లాట్ ఫారంమీద వాలిపోయింది.

రీటా మరణించిందనగానే చిన్నాపెద్దా అందరూ ఒక్కపెట్టున దుఃఖించారు. ఒక యజమానిని ఎంతో విశ్వాసంగా సేవించి, చివరకు అతనికోసమే ప్రాణాలు వదిలిన ఆ జీవి—మనిషియితేనేమి, కుక్కయితే నేమి—ధన్యజీవి అంటూ అందరూ దానిని అనేకవిధాల మెచ్చుకొన్నారు.

ఇప్పుడు రీటా అందరకూ అల్లారుముద్దు బిడ్డలాగా వున్నది. రీటాకుగల విశ్వాసం, స్వామిభక్తిపరాయణత అందరి హృదయాలనూ కలచివైచినై. ప్రతి ఒక్కరూ

'రీటామోస్తరుగా యజమానిపట్ల విశ్వాసంగా వున్నదే జన్మ. రీటా జన్మ సార్థకమైంది!' అంటూ మెచ్చుకొన్నారు.

ఇటువంటి ఉత్తమజన్మమైన రీటాను గౌరవించటానికని ఒక విలువకలిగిన రమ్యమైన పూలరథం అమర్చి, ఆ రథం మీద దానిని అతివైభవంగా ఊరేగించారు. దూరప్రాంతాలనుండి అనేకజనం వచ్చి ఆ పూరేగింపులో పాల్గొన్నారు.

ఊరేగింపు అంతా ఐనతరువాత, రీటా ప్రతిరోజూ వచ్చిపోయే స్టేషనుకుఎదురుగానే అద్భుతంగా నిర్మింపబడిన ఒక గోరీలో ఆ శునకాన్ని సమాధిచేశారు!

ఆ గోరీకి అంటిపెట్టెవున్న ఒక పాలరాతి పైన రీటా ఆదర్శచరిత్ర అంతా స్వస్థాకీరాలతో చెక్కబడిఉన్నది. చిత్రమైన ఈ కుక్కకిరిని చాటే చరిత్రను ఆ స్టేషనుకు ఎదురుగా వుండే గోరీపైన ఈనాడు సైతం చదివి తెలుసుకోవచ్చు.

పుల్లందరాజ్యానికి పాలకుడు సుగుణ సింహుడు. ఆయన నిండు నలభైసంవత్సరాలు రాజ్యంవలెడు. ఆ నలభైసంవత్సరాలూ ప్రజ ధనధాన్యాలతో, పాడిపంటలతో నమస్తమైన సిరిసంపదలతో తులతూగు తూండేవారు.

సుగుణసింహుడికి వృద్ధాప్యం వచ్చేసింది. ఇక రాజ్యభారం కొడుకుపైనపెట్టేసి, తను దైవచింతనలో గడపాలనే ఆలోచన కలిగింది. ఈ ఆలోచనతో ఆయన ఒక పున్నమినాటిరాత్రి తన అంతఃపురంలో అటు యిటు పచారు చేస్తూవుండగా కొటగంటలు ఖంగు ఖంగు మని పన్నెండుసార్లు మోగడం వినబడింది.

గిరుక్కున తిరిగి ఒక్కసారి హంస తూలికాతల్పంవైపు చూచేసరికి సుగుణ సింహుని కన్నులు జిగేలుమన్నాయి! ఏమీ? వదారువన్నె బంగారు చాయగల దేహ

కాంతితో మెరిసిపోతూ ఒకసుందరి ఆ తల్పంపైన కూర్చునివుంది!! రాజు ఆశ్చర్యపోయాడు.

“రాజా!—నన్నెరుగవా?” అని అడిగింది సుందరి. అలానే నించుండిపోయాడు రాజు.

“నాపేరు యశోదేవత. నీవు ధర్మమార్గం తప్పకుండా రాజ్యంనడిపించి, సీకిర్తి దశదిశల వ్యాపింపజేసేవి ఎవరనుకున్నావు? నేనే,” అన్నది. చాలా సంతోషించాడురాజు. ‘దేవి!—సీకిర్తి నిలబెట్టినందుకు నీకు కృతజ్ఞాఙ్గి. ఐతే,—నా తరువాత నా కుమారుడి పాలనలో ధర్మం ఎలా నడుస్తుందో అనేదే నాకు పట్టుకున్న ఆలోచన’ అన్నాడు.

అందుకు యశోదేవత “రాజా!—ఎందుకు దిగులు? నిన్ను నడిపినట్టే నీకొడుకునూ నడుపుతాను. చింతించకు” అంటూ, అంతర్ధానమై పోయింది. మరి కొద్దిరోజులకే సుగుణసింహుడు మరణించాడు.

సుగుణసింహుని కొడుకు శీలసింహుడు గద్దెయెక్కి, అన్నివిధాలా తండ్రికి తగిన పుత్రుడు అని పేరుపొందాడు. తండ్రినాటి నించీ పుంటున్న వృద్ధమంత్రి ధర్మ పాలుడినే తనుకూడా ఆస్థానంలో సలహా దారుగా నియమించుకున్నాడు.

ఇలావుండగా—ఒక పున్నమనాటి రాత్రి, సుగుణసింహునికి కనిపించినట్టే శీలసింహు నికికూడా యశోదేవత తూలికాతల్పంమీద ప్రత్యక్షమైంది. శీలసింహుడు ఆమెపట్ల భక్తివినయాలు అగపరిచాడు. దేవి శీల సింహుణ్ణి దీపిస్తూ, “నాయనా!—ఈ పుంగరమే నీకు అంగరక్ష. ఎప్పుడైతే నీ

బుద్ధి ధర్మంతప్పి వక్రమార్గానికి పోతుందో, అప్పుడు ఈ పుంగరం నీ వేలు నొక్కు తుంది. ఈ హెచ్చరిక గుర్తించి, పొర పాటును సరిదిద్దుకొంటూవుండు” అంటూ హితబోధచేసి, ఒక ఉంగరమిచ్చి అంత ర్హితురాలైంది.

దేవిదయకు విస్తుపోతూ, శీలసింహుడు తనకు అంగరక్షగా ప్రసాదించబడిన ఉంగ రాన్ని ఉత్సాహంతో ధరించాడు.

ఉంగరం మహిమవల్లనూ, మంత్రి ధర్మపాలుడి సలహాలవల్లనూ శీలసింహుడి పరిపాలన చాలాకాలం ఎంతో నేర్పుగా, ధర్మయుతంగా సాగింది. ఐతే—ఎంతటి కట్టుదిట్టంలో పున్నప్పటికీ, యువకుడైన శీలసింహునిలో రాజ్యకాంక్ష అప్పటప్పట ఉబుకుతూనే వుండేది.

రాజ్యకాంక్షతోపాటు శీలసింహుడి మనస్సు మారిపోయింది. ఇది ధర్మం—ఇది అధర్మం అనే విచక్షణజ్ఞానం నశించింది. దురాశపుట్టింది. శనివట్టింది. దుష్టసంకల్పాలను దోహదంచేయటానికి తగిన పరివార మంతా చుట్టూచేరారు.

ఆ పరివారానికి పెద్ద ‘దుందుభి’ అనే సేనానాయకుడు. వాడికి రాజుకూ స్నేహం

విక్కుటమైంది. 'రాజైనవాడికి రాజ్య విస్తరణ చేసుకోవటమే ప్రజ్ఞ. ఇందుకోసం ప్రాణాలైనా బలిచేసి, రాజు ధర్మం నిలబెట్టుకోవాలి' అని దుండుభి దుర్బోధలు చేసి, శీలసింహుణ్ణి పురెక్కిస్తూ వచ్చాడు. దుండుభి సూరిపోసే ఈ బోధలముందు మంత్రీ ధర్మపాలుడి మాటలు శీలసింహుడికి చెవికెక్కటమే మానివెనినై.

ఆందుచేత క్రమంగా మంత్రీమాటలను త్రోసిరాజనటం ప్రారంభించాడు. రాజు ఆధర్మంగా, అకారణంగా ఇరుగుపొరుగు సామంతరాజులమీడికి ఆకస్మికంగా దాడి వెడలటం పనికి పెట్టుకొన్నాడు. మొండి పట్టు, క్రౌర్యం ఆతనిలో బాగా విజృంభించినై. ఒళ్లుతలిసే స్థితిలో లేడని చెప్పినా అతిశయోక్తి కాదు. అటువంటప్పుడు అంగరక్ష వసటువంటి తన వేలి ఉంగరం ఎంత నొక్కినా అతడు గమనించకపోవటంలో ఆశ్చర్య మేముంది!

ఈ విధంగా—శీలసింహుడు మునుపటి శీలసింహుడుకాదు అని పేరు మోగి పోయింది. ఇప్పటి శీలసింహుడు పరమ దుర్మార్గుడు, క్రూరుడు, అనేకమైన చిన్న రాజ్యాలను అన్యాయంగా పడవేసు

కొన్నాడు. ఇలా యుద్ధాలు సాగించే తన వేడుకకోసం కొత్తకొత్త పన్నులు ఎన్నో విధించాడు. రాజులో కలిగిన ఈ మార్పువల్ల ప్రజలు యమయాతనలు అనుభవించవలసి వచ్చింది. ప్రభువుపైన ప్రజకు ఉండే భక్తి విశ్వాసాలు సడలిపోయినై. అతడి దుష్టచర్యలకు సహించలేక తన స్వంతసేనలే అసహించుకుని ఎదురుతిరుగసాగినై.

ఇంతచేసి, చివరకు శీలసింహుడికి తన పైన తనకే రోతపుట్టేంత కిష్టపరిస్థితులు ఏర్పడినై. 'లోకానికి ఎదురీది నే నెందుకు ఈ రాజ్యాలన్నీ జయించాలె? ఎందుకు పాపం, అంతమంది రాజ్యాలను అన్యాయం

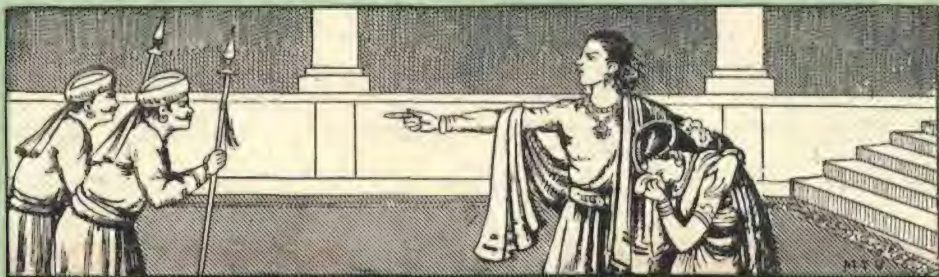
చేసి కలుపుకోవాలె? ఏమి బావుకునేందుకు ఇన్నిన్ని పన్నులు విధించి ప్రజనువేధించాలె' అంటూ ఈవిధంగా తనుకుతనే ఎన్నో ప్రశ్నలు వేసుకోసాగాడు. ఒక్క ప్రశ్నకూ మనస్సు సమాధానం చెప్పలేక పోయింది. తన క్షేమంకోరిన వృద్ధమంత్రి ధర్మపాలుడి సలహాలు పెడచెవిని పెట్టి నందుకూ దేవి ప్రసాదించిన ఉంగరాన్ని ధిక్కరించినందుకూ శీలసింహుడు ఎంతగానో నొచ్చుకున్నాడు.

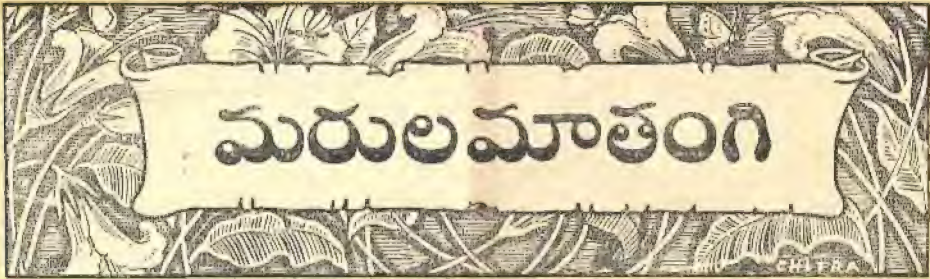
ఇలాఉండగా వృద్ధమంత్రి ధర్మపాలుడు మరణించాడు. శీలసింహుడికి తెలియకుండానే, తనకు దుర్బోధలు చేసిన మిత్రులు రాజ్యాన్ని హస్తగతం చేసుకోసాగారు. రాజ్యంలో హత్యలకు చోరీలకూ హద్దులేకుండా పోయింది. రాజభవనంలోనే ఒకరోజున కలవరం బయల్దేరింది. ఈ కలవరానికి నగరమంతా అట్టుడికినట్టు ఉడికిపోతున్నది. 'ఇదంతా యేమిటి?' అని ప్రశ్న

వేశాడు శీలసింహుడు. 'ఇంకేముంది, మీ మేనకోడలు పావనిని ఉరితీయబోతున్నారు!!' అని చెప్పారు.

కలగాని మేలుకొన్నట్టయింది శీలసింహుడికి. అక్షణంనుంచి అతనిని ఉంగరం విడవకుండా నొక్కుతూనేవుంది. వెంటనే మేనకోడలిని రప్పించాడు. ఆమె దైన్యావస్థకు వలవల యేడ్చాడు. మిత్రులు చేసిన కుట్ర, ద్రోహం ఆమెవల్ల గ్రహించి తక్షణమే వాళ్లందరినీ ఖైదుచేయించాడు.

ఈసారి అతని వేలు విడవక గట్టిగా నొక్కుతూవుండిన ఆ ఉంగరం గప్పున ఒక్కమారుగా వింతకాంతితో వెలిగింది. అక్షణమందే శీలసింహునికి జ్ఞానోదయమైంది. అప్పుడు తననుకాపాడే అంగరక్షను పూర్తిగా నమ్ముకున్నాడు. దేవి ప్రభావం తెలుసుకొన్నాడు. తండ్రికోరికను జ్ఞాపకం తెచ్చుకొన్నాడు. నాటినుండి మరెన్నడూ శీలసింహుడు ధర్మమార్గం విడలేదు.

లక్ష్మీదేవి కుమారుడు మన్మథుడు. మన్మథుడు మగవాళ్ళలోకల్లా అందమైనవాడు. కొడుక్కితగ్గ కొడలుకావాలనిచెప్పి, లక్ష్మీదేవి అడవిల్లలలోకల్లా అందమైన రత్తిదేవి అనే అమ్మాయినితెచ్చి పెళ్లిచేసింది. మన్మథుడూ రత్తిదేవి ఎంతోప్రేమగా ఉండేవారు.

ఒకమాటు దంపతులలో పెచివచ్చింది. 'పేచీలో తప్పు మన్మథుడిదే. కనుక, ఎన్ని విధాల బ్రతిమాలినా రత్తిదేవి కోపం చల్లారలేదు. లాభంలేదనుకుని మన్మథుడు ఒక అడవికి పోయి దిగులుగా కూర్చున్నాడు.

అక్కడ అతని స్నేహితుడు 'అనిలుడు' తారసపడి, దిగులుకు కారణం అడిగాడు. మన్మథుడు చెప్పాడు.

అందుకు అనిలుడు " ఈ అడవిలోనే 'మరులమాతంగి' అనే తీగ ఒకటున్నది. అది సప్తవర్ణాలతో మిలమిలలాడుతుంది. దానినిండా పుష్పాలుంటాయి. ఆ పువ్వు

లలో ఉండే మకరందాన్ని తెచ్చి నీకు ఇస్తాను. రత్తిదేవి నిద్రపోయేసమయంలో ఆమె రెండురెప్పలమీదా రెండుబిందువులు తీసి వట్టించు" అని సలహాచెప్పాడు.

"ఆవిడ మేలుకొని కళ్ళుతెరిచేవేళకల్లా నీవు ఎదురుగాకాచుకునిఉండాలి. మాతంగి పూడేనే మహిమవల్ల నిన్ను చూచిమాడ్డంతో రత్తిదేవి నీవద్దకు పరుగెత్తుకొచ్చి, ప్రేమగా మాట్లాడుతుంది" అని ధైర్యం కూడా చెప్పాడు అనిలుడు. మన్మథుడు అమిత ఆశ్చర్యపోయాడు.

మాతంగిరసం తెఱ్ఱుని మన్మథుడు అనిలుణ్ణి పంపేడు. అనిలునికోసం అతడు ఎదురుచూస్తూ కూచునేటప్పటికి, " తపనా, తపనా! నన్నువదలి వెళ్ళిపోకేం" అంటూ స్త్రీకంఠస్వరం వినిపించింది. మన్మథుడు తిరస్కరితనిద్య నేర్చినవాడు. ఆ తపనుడు ఎవరో, అర్తనాదం యేమిటో తెలుసు

కోవాలన్న కుతూహలంతో అతడు అదృశ్యమై ఆక్కడే నిలబడ్డాడు.

ఆ కేకవేసిన అమ్మాయి ఛాయ ఒక గంధర్వసింహుడై, ఆమె తపస్సును ప్రేమించింది. కాని తపస్సుడుమాత్రం ఛాయను వదిలించుకుందామని చూస్తున్నాడు.

ఆ తపస్సుడు మొదట ఛాయాదేవిని వలచి, తరువాత మనస్సు మార్చేసుకుని 'వనరమ' అనే గంధర్వకన్యను పెళ్ళాడా అనే వృద్ధేశంతో ఛాయను నిరాకరించాడు.

ఛాయ గోలపెట్టింది. తపస్సుడు, కనపడకుండా పారిపోయాడు. ఛాయ విడుస్తో వెనకాలే పరుగెత్తింది.

మన్మథుడు ఆక్కడే ఉండి ఇదంతా కనిపెడుతూనేవున్నాడు. తపస్సుడు ఛాయా దేవికి చేస్తున్న అన్యాయం గ్రహించి, దీనిని సరిచెయ్యా లనుకున్నాడు.

ఇంతట్లో అనిలుడు మరులమాతంగి మకరందం పట్టుకువచ్చాడు. మన్మథుడు సంగతంతా చెప్పి, తపస్సుడి రెప్పలమీద ఈ తేనెచుక్కలు వేసి రమ్మన్నాడు.

అనిలుడు వాళ్ళకోసం బయల్దేరినాడు.

దగ్గరలోనే ఒక గంధర్వకుమారుడూ, గంధర్వకుమారి నిద్రపోతున్నారు. అనిలుడు ఆతని రెండు రెప్పలమీదా రెండు తేనెబిందువులు వేసేసి, మన్మథుడిదగ్గరకి తిరిగి చక్కావచ్చాడు.

ఇంతకూ ఆ నిద్రపోతూన్నవాడు తపస్సుడు కానేకాదు! ఆ అమ్మాయి ఛాయా దేవికాదు!!—అతడు వసంతుడనే మరొక గంధర్వుడు. ఆ అమ్మాయే 'వనరమ'. ఈ 'వనరమ' ఛాయాదేవికి స్నేహితురాలు. ఈమెను చూచినతరువాతనే తపస్సుడికి ఛాయాదేవిపైన మళ్ళీ తపస్సు తగ్గింది. వనరమ మాత్రం తపస్సుణ్ణి పెళ్ళిచేసుకోవాలనివిన్నడూ ఆనుకోలేదు. ఆమె వసంతుడనే వాణ్ణి ప్రేమించింది. వసంతుడూ ఆమెను ప్రేమించి

చాడు. వారు పెళ్ళిచేసుకుందామనుకునే ఈ అడవికొచ్చారు. అంతలోనే ఇద్దరికీ నిద్ద రట్టేసింది. మన్మథుడు చెప్పిన. తపనుడూ ఛాయాదేవి వీళ్ళే ఐవుంటారనుకొని అని లుడు వసంతుని కంటిరెప్పలమీద తేనె ముక్కలను వేసిపోయాడు.

వసంతుడు కళ్ళు తెరిచేసరికి వనరమకి బదులు ఛాయాదేవి కనపడింది. తనని తప్పించుకుపోయిన తపనుణ్ణి వెతుక్కుంటూ, వసంతుడు కళ్ళుతెరిచేసరికిల్లా ఆచారినే వచ్చింది ఛాయ. ఇంకేముంది? మాతంగి ప్రభావంవల్ల వసంతుడు పెండ్లిచేసుకుందా మనుకున్న వనరమ మాటే మరిచిపోయి, ఎదుట వున్న ఛాయను ప్రేమించాడు.

ఛాయాదేవికి ఆశ్చర్యం, దుఃఖం ఒక్క మాటుగా వచ్చాయి. 'తన స్నేహితురాలైన వనరమని పెళ్ళి చేసుకుంటానన్న ఈ వసం తుడు తనను పరికరిస్తున్నాడేమిటి? దుర్మార్గుడు! ద్రోహం తలపెడతాడా?' అనుకొని, వసంతుడికి దొరకకుండా, ఛాయ గబగబ పారిపోయింది. ఆమెను వెతు క్కుంటూ వసంతుడు బయల్దేరేడు.

వసంతుడు వెళ్ళిపోయిన చాలా సేపటికి వనరమకు మెలికువ వచ్చింది. లేచిచూస్తే

వసంతుడు లేడాయె! గుండె గుభేలుమంది. అడవిఅంతా కలియదిరిగింది. వసంతుడు కనపడనేలేదు. బదులుగా ఛాయను తప్పిం చుకువచ్చిన తపనుడు కనపడ్డాడు.

ఆతడు వనరమను చూడ్డంతోనే సంతో షంతో, "వనరమా! నికొసమే, ఆ ఛాయను వదిలిపించుకువచ్చాను" అన్నాడు. ఈ మాటకు వనరమ వళ్ళు మండిపోయింది. "ఛీ, దుర్మార్గుడా!—నా స్నేహితురాలైన ఛాయకు మోసం చెయ్యటమే కాకుండా నాకూ ద్రోహం తలపెట్టడలిచావా? ఏడీ నా వసంతుడు? నువ్వే మాయంచేశావు. చెప్పు ఏంచేశావో" అని గద్దించింది.

తపనుడు విస్తుపోయి, “వనరమా, ఒట్టుసరి, వసంతుడిసంగతి నాకు తెలియనే తెలే”దంటూ, అక్కడ నిలబడక వెళ్ళి పోయాడు. వసంతుణ్ణి వెతుక్కుంటూ వనరమా వెళ్ళింది.

ఆ దారిని ఆకాశమార్గాన పోతూన్న మన్మథుడు ఈ సంభాషణంతా విన్నాడు. అనిలుడు చేసిన పొరబాటు తెలుసు కున్నాడు. అతణ్ణి రప్పించి, తపనుణ్ణి చూపిస్తూ, “ఇతని రెప్పలమీదేనా నువ్వు తేనెచుక్కలు వేస్త?” అని అడిగేడు.

అనిలుడు తపనుణ్ణి పరకాయించిచూచి, “ఇతడు కాదు. ఈ అమ్మాయిమాత్రం ఆ

అమ్మాయే” అన్నాడు. “అరరె, సరే ఆయిందేదో అయింది. ఆ తపనుడివెనకాలే వెళ్లి, వాడు నిద్రపోగా చూసి, తేనెచుక్కలు రెప్పలమీద వేసిరా. ఆ ఛాయ ఎక్కడుండో వెతికి, ఇతడు లేచేవేళకి, ఆమెను ఇతని కళ్ళముందునిలబెట్టు” అన్నాడుమన్మథుడు.

చేసిన తప్పు సర్దుకోటానికి అనిలుడు తపనుణ్ణి అనుసరించి ఆకాశమార్గాన వెళ్ళేడు. కొంతదూరం వెళ్ళేక తపనుడు అలసిపోయి, ఒకచోట పరుండి నిద్ర పోయాడు. అనిలుడు అతని కంటిరెప్పల మీద మాతంగిబొట్టు వేసి, ఛాయను కనిపెట్టి తీసుకువద్దామని వెళ్ళేడు.

మరికాస్పేసటికి ఛాయాదేవి పరుగెత్తు కుంటూ అక్కడికే వచ్చింది. ఆమెవెనకాలే వసంతుడూ వచ్చాడు. అప్పుడు ఛాయ, “అయ్యో. నన్నీ దుర్మార్గుని బారినుండి తప్పించేవారు ఎవరూ లేరా?” అంటూ గొంతెత్తి ఆరిచింది.

ఆ గొల విని మన్మథుడూ, అనిలుడూ వచ్చి, ఎవరికీ కనబడకుండా అక్కడే నిలబడ్డారు. ఆ కేకలకు నిద్రపోతూన్న తపనుడికికూడా మెలకువ వచ్చింది. వచ్చే సరికి ఎదురుగా ఛాయాదేవి కనపడింది.

మరులమాతంగి ప్రభావంవల్ల తపనుడికి ఛాయాదేవిమీద ఒక్కమాటుగా ప్రేమ ఉబికి, అప్యాయంతో ఆమెను పలకరించాడు.

ఛాయ విస్తుపోయింది. "తన్ను తప్పించుకుపోరిపోయిన తపనుడి మాటలేనా! ఏదో కలగా ఉన్నదే" అనుకుంది. ఇంతలో వసంతుడు, "ఛాయా, నిన్ను ప్రేమిస్తే నేను కాని వీడుకాదు. వీణ్ణి పామ్మను" అన్నాడు. ఈ మాట వినేటప్పటికి ఛాయకు ఇదొక దొంగ నాటకమనిపించింది.

ఇంతలో అక్కడికి వసరమ కూడా వచ్చింది. ఛాయాదేవికోసం వసంతుడూ, తపనుడూ వాదులాడుకోడంచూసి, వసరమ "ఈ ఛాయ దుర్మారురాలు. ఈ గంధర్వ కుమారులిద్దర్నీ తనే పెళ్లాడుదామనుకుంటున్నదికాబోలు" అని, స్నేహితురాలైన ఛాయను తిట్టింది. "నేనేపాపం ఎరగ" నంటూ, ఏడ్చింది ఛాయ. తపనుడూ వసంతుడూ మరులమాతంగి ప్రభావంవల్ల ఛాయాదేవికోసం యుద్ధం చెయ్యటానికి సిద్ధపడి, కర్రలకోసం పరుగెత్తేను.

అప్పుడు వాళ్ళిద్దరూ నిష్కారణంగా బుర్రలు బద్దలకొట్టేసుకుంటారనిచెప్పి, వాళ్ళిద్దరిమధ్యా మన్మథుడు ఒక లోతైన

నది అడ్డుగా ప్రవహించేటట్లు, తనమాయ వల్ల ఏర్పాటుచేశాడు. అవతల ఒడ్డునుంచి వసంతుడూ ఇవతల ఒడ్డునుంచి తపనుడూ ఒకళ్ళమీద ఒకళ్లు కర్రలు విసురుకున్నారు గాని, అవి నదిలోనే పడిపోయాయి. ఇద్దరూ చెరోక గట్టుమీదా సొమ్మిల్లిపోయారు. ఇక్కడ ఎద్దేద్దీ ఛాయాదేవి, శాపనార్థాలు పెట్టిన వసరమా నేలకొరిగారు.

అప్పుడు మన్మథుడు 'అనిలా!—ఈ ఛాయాదేవి లేవకముందే తీసుకువెళ్ళి తపనుడివద్ద విడిచిరా" అన్నాడు. అనిలా డలానే చేసినట్లు. "ఈ వసరమను కూడా తీసుకెళ్ళి నది అవతల ఉన్న వసంతుని

వద్ద విడిచిరా" అన్నాడు మన్మథుడు. మన్మథుడు చెప్పినట్లు చేసి వచ్చాడు అనిలుడు.

ఆతనితో మన్మథుడు "అనిలా! మనపని పూర్తికాలేదునుమా. తపనుడూ, ఛాయా మేలుకొని ఒకళ్ళనొకళ్ళు చూసుకుని సంతోషపడతారుగాని, అవతల ఒడ్డునవున్న వనరమా, వసంతుడూ మేలుకుని ఆనందించలేరు. ఏమంటే, ఆ మాతంగిమూలాన్ని వసంతుడు లేచి ఛాయకోసం పలవరిస్తూనే ఉంటాడు. ఈ మాతంగికి విరుగుడు లేదా?" అన్నాడు.

'లేకేమి?' అంటూ అనిలుడు వెంటనే నాలుగొకటివే తెచ్చాడు. అనిలుడు వసంతుని రెప్పలమీద ఈ వసరు పిండేసరికి, తేనె విరిగిపోయి ఆతడు మునుపటిలాగానే వనరమను ప్రేమించాడు. ఛాయా తపనులూ, అవతలవున్న వనరమా వసంతులూ నిద్రలేచారు. మాయనది మాయమైంది.

అంతా కలగా తోచింది. నలుగురూ సంతోషంగా వెళ్ళిపోయారు.

మరి ఒక్కక్షణంకూడా మన్మథుడు ఆగలేదు. అతడు రతీదేవి అంతఃపురానికి వెళ్ళేసరికి ఆమె నిద్రపోతోంది. నిద్రలో కూడా ఆమె కళ్ళల్లో కోపం అలా కనపడుతూనే ఉంది! మన్మథుడు ఆ కంటిమీదా, ఈ కంటిమీదా తానుతెచ్చిన మాతంగి చుక్కలు వేసేసి, ఆమె లేచేవేళకి కనిపెట్టుకు కూర్చున్నాడు.

రతీదేవి లేచింది. ఆమెకోపమంతా ఏమయిందో! "ఎక్కడికి వెళ్ళేవు మన్మథా? నాకు కోపంవస్తేమాత్రం వెళ్ళిపోతావా? ఇంకెప్పుడూ వెళ్ళనని ఒప్పేసుకో" అంటూ ఆతని చెయి తీసుకుని ఆమె తనచేతిలో ఉంచుకున్నది.

"ఇంక నీ కసలు కోపమే రాదులే!" అన్నాడు కీలకమెరిగిన మన్మథుడు ముసిముసినవ్వులు నవ్వుతూ.

పొంగిన పౌరుషం

మృనదేశాన్ని - కొంతకాలం మొగల్ పాదు
పాలు విలసన సంగతి తెలుసుకదా! ఆ
పాదుషాలలో ఒకడు ఔరంగజేబు. ఔరంగ
జేబు పరిపాలన చాలా దుష్టంగానూ,
కృూరంగానూ వుండేదని చెప్పకొంటారు.
అతడు పరమతద్వేషి. కనుక, అన్ని మతాల
వారిని, ముఖ్యంగా శిఖ్కు మతస్తులనూ
పిన్నో విధాల హింసించేవాడు.

అతడు పెట్టే యాతన వల్ల ప్రజలలో
భయం అలుముకుంది, ఆత్మవిశ్వాసం
నశించింది. రోజురోజూ పరిస్థితులు విష
మిస్తూ వచ్చినై.

ఇటువంటి పరిస్థితులలో గురుగోవింద
సింగ్ అనే పిన్నవాడు శిఖ్కులకు నాయకు
డైనాడు. వయసుకి పిన్నవాడైనా గురు
గోవిందు గొప్ప పరాక్రమశాలి. బుద్ధికుశ
లుడు. నాయకత్వం వహించటానికి అన్ని
విధాలా తగినవాడు.

అతడు గద్దె యెక్కుతూనే దేశస్థితి,
ముఖ్యంగా తన ప్రజలస్థితి ఎలావున్నదా
అని పరిశీలించాడు. చూడగా, ముందుకు
రావలసిన యువకులందరూ పారుషహీను
లుగా, పిరికిపండ్లుగా తయారై కూర్చు
న్నట్టు కనిపించింది. ముందు తనవారిని
బాగుచేసుకుంటే దేశం ధానంతట అదే
బాగుపడుతుందని నిశ్చయించాడు.

ఈ నిశ్చయంతో ఒకరోజున ఒక విశాల
మైన తోటలో మకాంవేసి, రాజ్యంలోని
యువకులందరినీ అక్కడికి రప్పించాడు.
అందరూ సమావేశమై గురుగోవిందు ఏమి
చెబుతాడోనని చెప్పులు రిక్కించుకుని
కూర్చున్నారు.

వారసుకొన్నట్టు, అక్కడ ఉపన్యాసాలు
వినటానికి తగిన మేర్పాటులేమీ కనిపించ
లేదు. మరుక్షణంలో డేరాగుమ్మానికి వుండే
తెర తొలగించుకొని, విచ్చిన ఖడ్గం చేత

పుచ్చుకొని, చెప్పనలవిగాని ఉద్వేగంతో గురుగోవిందసింగు ఇవతలకు వచ్చాడు.

వచ్చి, కత్తి ఝళిపిస్తూ : “స్వాతంత్ర్య పీఠానికి బలి అయేటందుకు స్వచ్ఛంద సైనికులు కావాలి నాకు. ఎవరు వస్తారో రండి!” అన్నాడు, గంభీర భీకరస్వరంతో.

యువకులంతా ఒకరివంక ఒకరు చూచుకున్నారు. గురుగోవిందుని చేతిలో తళతళ మెరుస్తూ పున్న ఖడ్గం వేపు చూచారు. ఒక్కొక్కరే జారుకోసాగారు.

ఉన్నట్టేవుండి, ఒక యువకుడు లేచి నిలబడ్డాడు. “బలికావటానికి నేను సిద్ధంగా వున్నా”నంటూ ముందుకువచ్చాడు. అతడి

పేరే భాయీ దయాసింగు. గోవిందసింగు అతనిని తన డేరాలోపలికి తీసుకపోయాడు. అలా తీసుకపోగానే ఒక మనిషిని తెగవేసిన చప్పుడు వినవచ్చింది! వెంటనే నెత్తురోడు తున్న తన ఖడ్గంతో గురుగోవిందు మళ్ళీ డేరాబయటికి వచ్చి, “ఇంకా ఎవరైనా వున్నారా?” అని ప్రశ్నిస్తూ చకచకమని కత్తి ఝళిపించాడు.

“నేను! నేను!!—”అంటూ అమట్టునే మరి నలుగురు యువకులు ముందుకు వచ్చారు. వారినికూడా గురుగోవిందు లోనికితీసుకపోయాడు. మళ్ళీ ఈసారి నలు గురను సరికిన చప్పుడయింది!!

రక్తం చిందే తనఖడ్గం ఝళిపిస్తూ మళ్ళీ అతడు డేరా ఇవతలకు వచ్చాడు. బలి కాదలచిన త్యాగులను మళ్ళీ అహ్వానించాడు. అనాడు అక్కడ సమావేశమైన శిఖ్ఖయువకులందరూ, ఒక్కడూ మిగిలిపో కుండా ముందుకువచ్చారు.

యువకులెకాదు, పిల్లస్త్రీచాలు, కొరి బలికావటానికి అందరూ కుతూహలం కన బరిచారు. అందరూ చూస్తూవుండగా, డేరా గుమ్మానికి వుండే తెర మళ్ళీ ఒక్కసారి తొలగింది. అప్పుడు నాయకుడు గురు

గోవిందసింగు ఉత్సాహంతో వచ్చి అందరకూ మధ్యన నిలబడ్డాడు. బలికి సిద్ధమై ఇంతకు ముందు డేరాలో పలికి పోయిన స్వచ్ఛంద సైనికులు ఐదుగురూ ఒకరొకరుగా వచ్చి వరుసగా నిలబడ్డారు. అక్కడ సమావేశమైన ప్రేక్షకుల ఆశ్చర్యానికి మేరలేక పోయింది ! -

అందరూ జేజేలు కొడుతూ వుండగా, గురుగోవిందు "మన జాతిలో పౌరుషం ఎంతమాత్రం నశించలేదు అని రుజువు చేసిన శూరులు, వీరులు ఈ ఐదుగురున్నూ. వీరే జాతిరత్నాలు, నా ప్రయశిష్యులు. శత్రుహింసకు తట్టుకోలేక, సరిజన నాయకత్వంలేక, ప్రజల పౌరుషం ఇప్పటివరకూ అణగారిపోవటం చేతనే వారు నిపురుగప్పిన నిప్పులాగా ఉండవలసి వచ్చింది. ఇటువంటి మహాత్మాగులు నాకు అండగా వుంటే శత్రువును తునుమాడటానికి ఊహం సేపు పట్టదు. లేవండి, శత్రుసంహారం చేసే వరకూ ఈ నాఖడ్గాన్ని దించబోయేదిలేదు" అంటూ ఉత్తేజకరమైన పలుకులు పలికే సరికి ప్రేక్షకులలో దాగివున్న పరాక్రమం విజృంభించింది. ఒకేసారి అందరూ మహా వీరులుగా మారిపోయారు !

అప్పుడు గురుగోవిందు డేరా విప్పించి వేశాడు. అందరూ ఆశ్చర్యపడేటట్టుగా అందులో మెడలు తెగిపడివున్న ఐదు మేక పోతులు కనిపించినై. వాటిని చూడగానే, తమలో అణగారివున్న పౌరుషాన్ని పైకి ఉబికించటానికి నాయకుడు చేసిన వీర కృత్యం వెల్లడిబంది. అందరూ ఆతనిని ఎంతగానో కొనియాడారు. అప్పుడు గురుగోవిందసింగు ఆ మేకపోతులను పసందుగా వండించి, సమావేశమైన అందరకూ అక్కడనే విందుజరిపించాడు. గురుగోవిందునికి ప్రయశిష్యగణమైన ఆ ఐదుగురు యువకులకూ 'పాంచ్ ప్యారే' అనిపేరు.

కాలకేయ

పూర్వకాలమందు కాంచనపుర రాజ్యాన్ని కాలకేతు అనెరాజు పాలించుతూ ఉండే వాడు. కాలకేతు మహాగర్వ. తనే సర్వ శక్తుశననీ, తనను పుట్టించిన బ్రహ్మకూడా తనజోలికి రాలేదని ఒకవిధమైన దురహంకారం అతన్ని పట్టిపెడిస్తూండేది.

‘ఈ నడుమంతరపు నిరి నిలిచేదికాదు. ఇది చూచుకుని మిట్టిపడబోకుమా!’ అంటూ అతనికేమం కోరినవాళ్ళు చిలకకు చెప్పినట్లు చెబుతూవచ్చారు. అధికార గర్వంతో వున్న కాలకేతుకి ఇటువంటి మంచిమాటలేవీ చెవికి ఎక్కేవికావు. చిన్నా పెద్దా తారతమ్యం లేకుండా, అందరనూ తృణీకరించేవాడు. రాజపదవినుండి తనను తప్పించటానికి ఎవ్వరికీ తరంకాదని అతని ధీమా. ఈ ధీమావల్లనే అతనిలో చెప్పలేని అహంకారం చెలరేగుతూ వచ్చింది. ఇది ఇలా వుండగా—

కాంచనపురరాజ్యానికి ముఖ్యనగరంలో ప్రసిద్ధిగాంచిన ఒక దేవాలయమున్నది. ఆ దేవాలయంలో ప్రతిఏటా అతివైభవంగా గొప్ప గొప్ప ఉత్సవాలూ సమారాధనలూ జరుగుతూవుంటే.

తను సింహాసనం అధిష్టించినతరువాత కాలకేతు తొలిసారిగా ఆ దేవాలయంలో ఉత్సవం చూడటానికిని మంత్రిసామంతులతో, పందిమాగధులతో, సమస్తమైన పరివారంతో బయల్దేరాడు.

రాజు చేరుకొనేసరికి ఆలయంలో పండితులు పురాణాలు చదువుతున్నారు. పురోహితులు స్వరయుక్తంగా మంత్రాలు చదువుతున్నారు. పురోహితుడు మొదటి స్తోత్రం చదువుతూ ఉండగా రాజువచ్చి గుడిలో ప్రవేశించాడు.

అ స్తోకానికి అర్థం యిది: ‘ఈశ్వరా!— నీవు సర్వశక్తిమంతుడవు. సంకల్పమాత్రం

చేతనే ప్రభువును సేవకునిగాను, సేవకుని ప్రభువుగానూ చేయగలవుకదా !' అని.

ఈ శ్లోకం చదువుతూవుండగా కాలకేతుకి తేళ్ళూ జెర్రులూ పాకుతున్నట్టయింది. శ్లోక మంతా విన్న తరువాత అతడు, సహజస్థ మైన తన అహంకారంతో "హే! దేవుడు సంకల్పిస్తాడట! తలుచుకుంటే, రాజును సేవకునిగా, సేవకుని రాజుగా మారుస్తాడట!! వెర్రిబాగుల పండితులు! అర్థంలేని పిచ్చి శ్లోకాలు!!—" అనుకొన్నాడు మనస్సులో, నిరసనభావంతో.

అలా మధనపడుతూవుండగానే, వీదో తెలియని మైకంపట్టి కాలకేతును వశ పరుచుకుంది. అవులించి, కన్నులు మూశాడు. ఆ మత్తునుండి మెలకువవచ్చి లేచేసరికి, చుట్టూ చీకటిమయంగా వున్నది! తనతో వచ్చిన మంత్రిసామంతులు లేరు, పండిమాగధులు లేరు, పరివారం లేదు. మినుకుమినుకుమనే దీపకాంతివనా సమీ పంలో ఎక్కడా కానరాలేదు.

కాలకేతుకు కంగారుపుట్టింది. వెళ్లంతా ముచ్చెమటలు పోసినై. గొంతు అరుకు పోయింది. ఆ చీకటిలోనే తడుముకొంటూ పోయి, ఎలాగో తలుపు ఊడై తావు తెలుసు

కున్నాడు. దబదబా తలుపులు బాదుతూ, "తలుపుతీయండయ్యా! నేను రాజును! కాలకేతు మహారాజును!! తలుపు తెర వండి!!!" అంటూ, గుడి ప్రతిధ్వనిచేలాగ గొంతుచించుకు అరిచాడు.

ఈ కేకలు అలయంలోపలినుంచి వస్తున్నాయి. దేవాలయం అవతల కాపలా వాళ్ళున్నారు. వాళ్ళకు ఈ కేకలు వినబడ గానె అశ్చర్యపడి, "ఇప్పుడేకదా ప్రభువు వారు పూజాపునస్కారాలు ముగించుకుని వెళ్లిపోయారు? వారు వెళ్ళడం కళ్ళారా చూచామే? ఇదెమిటి 'నేను రాజును, నేను కాలకేతుమహారాజును!' అని కేక

లేస్తున్నాడే, ఏడెవడన్నా పిచ్చివాడా, త్రాగు బోతా?" అని వాళ్లలోవాళ్లు వాదించుకో జొచ్చారు.

ఎలా ఐతేనేం? కావలివాడు తటపటా యిస్తూనే తలుపుతెరిచేటంతలో, మెరపు లాగా ఎవరోవ్వకి ఆ చీకటిలోకి దూసుకు పోవటం గమనించాడు. ఐనా, మనకెందు కనుకొని వాడు చల్లగా ఊరుకొన్నాడు.

ఇలా పరుగుచుచ్చుకున్న కాలకేతు షీణంలో రాజభవనం చేరుకొన్నాడు. "ఎవ రక్కడ? మేము దేవాలయంలో నిద్రిస్తూ వుండగా, మా అనుజ్ఞ తీసుకోకుండా ఈ మంత్రిసామంతులూ, వందిమాగధులూ

ఎలా వదిలివచ్చేశారు? ఈ అవిధేయుల్ని పట్టి బంధించండి!" అని పరివారానికి ఆజ్ఞాపించాడు.

"బంధించండి! పిచ్చివాడు!! వీడు రాజభవనంలోకి ఎలా రాగలిగాడు!!!" అంటూ సేనానాయకుడు భటులకు ఆజ్ఞా పించాడు. మరుక్షణంలో కాలకేతు మణి బంధాలకు సరికెళ్లు తగిలించి, రాజు ఎదుట నిలబెట్టారు.

కాలకేతురూపంలో వున్న దేవదూత రాజును చూస్తూనే మందహాసంచేశాడు. 'ఎవరు నీవు?' అని ప్రశ్నించాడు.

"నేనా! నేనా!! హే!!!—" అంటూ కాలకేతు హుంకరించాడు. కొంచెం పస్తా యించి, "నేను, కాలకేతుమహారాజును. తెలిసిందా?" అని బదులుచెబుతూ, భటుల వైపు తిరిగి "వీడు మోసకారి. నా వేషం వేసుకువచ్చాడు. వీడిని బంధించండి!" అని ఎలుగెత్తి ఆరిచాడు.

మారువేషంతో వచ్చిన దేవదూతకు కాలకేతులో అతిశయిస్తున్న అహంకారం చూచి నవ్వుపుట్టించింది.

"ఏడెవడో త్రాగుబోతు. అయినా తెలివి తప్పకుండానే మాటాడుతున్నాడు. నున

అస్థానంలో హాస్యగాడుగా బనా పనికి రావచ్చు. నిషా డిగ్రేవరకూ ఖైదులో పెట్టి వుంచండి” అన్నాడు.

వెంటనే భటులు అతనిని తీసుకుపోయి దుర్గంధపూరితమైన ఒక చీకటికొట్టులో బంధించారు. ఒకవంక అతడు “నేను ఎవరనుకొన్నారో! మహారాజును!! కాల కేతును!!!” అంటూ అరిచే అరపులకు ఎవ్వరూ లెక్కచేయక, పిచ్చివానిని చూచి నవ్వి నట్టు పకపక నవ్వి, హేళనచేయ సాగారు.

మరికొద్దిరోజులకు దేవదూత, రాజభవనంలో ఒక బ్రహ్మాండమైన విందు ఏర్పాటు చేశాడు. ఆ విందుకు దేశదేశాలనుండి సామంతరాజులందరూ వచ్చారు. డర్బారు కలకల్లాడుతూ వుంది.

మహామహులందరూ సమావేశమై ఉండగా ఖైదులోవున్న కాలకేతును తీసుకు రమ్మని అజ్ఞాపించాడు దేవదూత. అప్రకారం కాలకేతును తీసుకువచ్చారు.

పాపం!-అతని అవస్థ ఏమనివెప్పేది? రంగురంగుల గుడ్డపేలికలతో కుట్టిన దుస్తులు అతడు ధరించినవి. నెత్తిమీద హాస్యగాడు పెట్టుకునే కుచ్చుటోపి, చేతిలో

ఒక బారెడు పాడుగుగల వంకరఊంకర కర్ర. బుజంమీద కిచకిచలాడుతూవున్న కోతిపిల్ల ఒకటి!

ఆ వచ్చిన రాజాధిరాజులందరూ వానిని చూపిస్తూ దేవదూత—“ఇతడెవరో మీకు తెలుసా?” అని అడిగాడు. ఈ మాటకు కాలకేతు వల్లు పటపట కొరుకుతూ, “అయ్యా, నన్ను గుర్తించలేరా? నేను అసలు కాలకేతుమహారాజును. ఏదెవడో నావేషం వేసుకువచ్చి మాయనాటకం ఆడు తున్నాడు!” అని వారందరినీ ప్రశ్నించాడు. వారంతా పొట్టవెక్కిలయ్యేలా నవ్వి, “ఏదెవడో, కొంచెం తలబిరుసుగాని తెలి

వైన వాడే! బలేహస్యగాడు!!” అంటూ కాలకేతుకేసి చూచి వేళాకోళంచేశారు. కాలకేతు ఉస్సరన్నాడు.

ఇలా వుండగా, ఒకరోజున రాజు రూపంలో ఉన్న దేవదూత కాలకేతును అంతఃపురంలోకి పిలిపించాడు.

“నువ్వెవరవు? ఇప్పుడైనా సరిగా చెబుతావా?” అని అడిగాడు. ఈ ప్రశ్న వింటూనే కాలకేతు కుప్పగా కూలిపోయాడు.

కొంతసేపటికి తేరుకుని, తెలివిలో పడి, “నేనా?—మహారాజా! నేను పిచ్చివాణ్ణి. మానవబలాన్ని దైవబలాన్నికూడా ధిక్కరించిన మహాగర్విని. అహంకారపూరితుణ్ణి. బుద్ధిహీనుణ్ణి. దైవబలం లేక, నా ప్రజలే నన్ను గుర్తించలేకపోయారని యిప్పుడు తెలుసుకొన్నాను. కళ్ళుతెరిచాను. నాగర్వం అణగింది. అహంకారం నశించింది. దీనుణ్ణి. ప్రజకు దాసుణ్ణి” అని ఆవేశంతో కాలకేతు భోరున ఏడవసాగాడు.

అప్పుడు దేవదూత తృప్తితో తలవూపాడు. రెండుచేతులూ యెత్తి దీవిస్తూ—“నీలో గర్వం, అహంకారం నశించినై. నిజంగా ఇప్పుడు నీవు రాజువి. మహారాజువి. కాలకేతువి!” అన్నాడు.

మరుక్షణంలో చూతామంటే, దేవదూత మరి కనిపించలేదు. కాలకేతు ధరించిన రంగుపెలికలన్నీ రాజోచితమైన దుస్తులుగా మారిపోయినై. నెత్తిమీది కుచ్చుబొప్పి కాంతులు వెదజల్లే సవరత్నఖచితమైన కిరీటంగా తయారైంది!

కొద్దిరోజులకల్లా మళ్ళీ కాలకేతు ఆ దేవాలయంలో ఇంకా గొప్పగా ఉత్సవాలు ఏర్పాటుచేశాడు. ఈసారి పురోహతులు వర్ణించిన శ్లోకాలు మహారాజుకు అనందాన్ని కలిగించినయేకాని, వెగటుకాలేదు. ఈసారి ఈ శ్వరశక్తికి జనవాక్యానికి వినయుడై ఆతడు జేజేలు పలికాడు!! నాటినుండి కాలకేతు ప్రజలందరకూ ఇష్టుడైనాడు.

లోకంలో 'ఎవరు యెక్కువ?' అని చెప్పి ఒకప్పుడు వేదాంతికి రైతువాడికి 'మధ్యని వాదం పడింది. 'ఎన్నాళ్ళు చూచినా కలుపు తీరుటం, దుక్కిదున్నటం, నూర్చటం—ఇదే పనిగావున్నదే నీకు. భూమిలో కలుపేకాదు, నీమనసులోని కలుపు తీసేయాలేనోయి ఓడ్డా! లేకుంటే ఆ చెట్టుకూ నీకూ తేడా యేముంది?' అన్నాడు వేదాంతి.

అందుకు రైతువాడు 'అయ్యా, వేదాంతి గారూ!—మీకంటే సంఘానికి నేనే ఎక్కువ ఉపకారిననే సంగతి మీకు తెలియదు కాబోలు. మీరు బోధించే వేదాంతం లేకపోయినా లోకం జీవించగలదు. నేను పండించే ధాన్యాలు లేకుంటే మీరు నిమిషం కూడా నిలువలేరు సుమండి!' అన్నాడు.

వేదాంతి ఆలోచనలో పడ్డాడు.

అప్పుడు రైతువాడు 'ఆలోచన ఎందుకు? ఒక చిన్నకథ చెబుతా వినండి: ఇలాగే

ఒకప్పుడు ఒక రాయికి మట్టిబురదకి వివాదం వచ్చింది. 'నేను చూడు. ఎంత బలంగా, శుభ్రంగా, ముచ్చటగా వున్నానో' అని గర్వంతో అన్నది రాయి. అలా అని పూరు కొక, 'ఛీ!, నువ్వేమిటి, ముట్టుకుంటే పిసపిసలాడిపోతావు. నిన్ను తొక్కితే మానవులు అసహ్యించుకుంటారు. కాళ్ళు కడుక్కునేదాకా వాళ్ళకు తోచనేతోచదు' అంటూ హేళనకూడా చేసింది.

గర్విఅయిన రాయి ఇలాఅనగానే మట్టి బురదకు పౌరుషం వచ్చింది: 'ఓ పాషాణమా!—చూడటానికి నేను అసహ్యంగానే ఉండవచ్చు. ఐతే, మానవుడి ప్రాణాలను నిలబెట్టే పంటలకు జీవంపోసేది ఎవరో తెలుసా? నేనే' అని తెగేసి జవాబు చెప్పింది' అన్నాడు రైతువాడు.

రైతుచెప్పిన ఈ కథకు వేదాంతి 'ఓయి పెద్దమనిషీ!—మట్టిబురద చెప్పిన జవాబు

కాదనలేము. కాని, రెండోపక్షంకూడా ఆలోచించాలి. బురద సాయంతో పంటలు పండుతూవుంటే—గొప్పగొప్ప భవనాలు, గుడులూ, గోపురాలూ నిర్మించడానికి శిలలు వినియోగమవుతున్నాయి. కనుక, దేని ఉపయోగం దానిది. రెండూ లోకానికి అవసరమే” అని వాదించాడు.

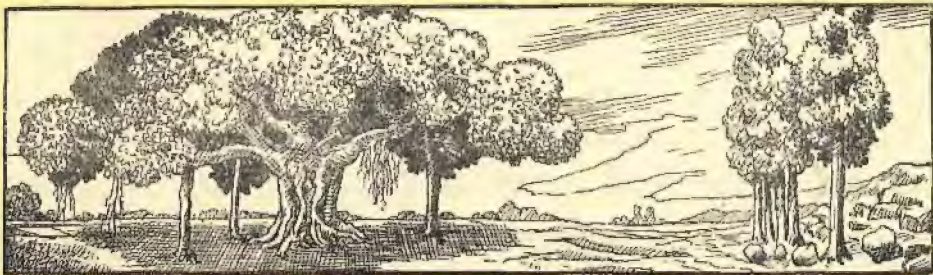
అమీదట ‘సరే. దానికి వస్తున్నారు మీరు. ప్రతిమనిషి ఉపయోగమూ, ప్రతివస్తువు ఉపయోగమూ ప్రపంచానికి ఉన్నదని వప్పుకొంటున్నారుకదా, విన్నారో లేదో. మరొక్క చిన్న కథ చెప్పనివ్వండి. విని తరువాత మీ అభిప్రాయం చెబుదురుగాని’ అంటూ, ఇలా చెప్పాడు రైతువాడు :

“ఒక అడవిలో ఒక మర్రిచెట్టూ, ఒక టేకుచెట్టూ రెండూ వుండేవి. ఒకప్పుడు మర్రిచెట్టు టేకుచెట్టుతో “నేను లక్షలాది జీవులకు నిడనిస్తాను. చేటలంతేని ఆకులున్నవన్నమాటేగాని, నీవల్ల కొంచెమైనా

మానవునికి ఉపకారం లేదుకదా!” అని దెప్పిపొడిచింది.

అందుకు టేకుచెట్టు ‘గర్వించిన ఓ మర్రి!—నీ అహంభావం కట్టిపెట్టు, నీవు ఏపాటి? నీవుఇచ్చే నీడ ఏపాటి? నా కల పతో మానవులు శాశ్వతమైన యిళ్ళు కట్టుకుని తరతరాలా హాయిగా కాలక్షేపంచేస్తారు’ అంటూ తలవంచుకునేటట్టు మర్రికి జవాబిచ్చింది.”

రైతువాడు ఈ కథ చెప్పగానే, వేదాంతి వాడిని అదరించి చేరదీసుకున్నాడు : ‘అబ్బాయీ!—ఐతే యిప్పుడు—నువు శరీరానికి నీడనిచ్చే మట్టిచెట్టువి, నేను మనసుకు శాంతినిచ్చే టేకుచెట్టును. పంటకు జీవాన్నిచ్చే మట్టివి నువు, మానసుకి రక్షణ నిచ్చే శిలను నేను. తెలిసినదా? ఒకరు ఎక్కువ, ఒకరు తక్కువ అనేడలేదు, లోకానికి మనిద్దరమూ అవసరమే’ అని చక్కగా ప్రబోధించేశాడు.

1

2

నేటి పాపలు

రేపటి హేరులు

3

4

1. చి॥ అనంద్ - మదరాసు

2. చి॥ లక్ష్మీ కాంతమ్మ - కడప

3. చి॥ క. విజయకుమారి-అశ్వారావుపేట

4. చి॥ బూ. బాలభాస్కరరావు-రాజమండ్రి

అట్టమించి బాచ్చ

మహాభారతంలో పంచపాండవులను ఎరుగనివారుండరు. పాండవుల తండ్రి పాండు మహారాజు. ఆయనకు పట్టపురాణి కుంతి. కిందముతనే మహాముషి ఒకప్పుడు పాండురాజును సంతానంలేకుండా శపించి వేశాడు. ఆ విరక్తికొద్దీ పాండురాజు 'శతశృంగ'మనే కొండప్రదేశానికి పోయి, అక్కడ జీవితం గడుపుసాగాడు.

కుంతిదేవికి ఒకప్పుడు దూర్వాసమహర్షి మంత్రోపదేశం చేసి, 'దీనిని పరించి నీయిష్టంవచ్చిన దైవాన్ని తలుచుకో. ఆ దైవం నీకు ప్రత్యక్షమై పేరు తెచ్చే పురుణ్ణి ప్రసాదిస్తాడు' అని చెప్పిపోయాడు.

ఈరహస్యం ఆమె తనభర్తతో వెల్లడించే సరికి, పాండురాజు సంతోషించి ముందుగా ధర్మజ్ఞుడైన కొడుకు వుండటం మంచిదని సలహాయిచ్చాడు. భర్త ఆజ్ఞప్రకారం ఆమె ధర్మదేవతను అభ్యసించి, పరప్రసాదంగా యుధిష్ఠిరుడనే శిశువును కన్నది.

తరువాత—క్షత్రియులకు భుజబలం అవసరం గనుక, మహాబలుడైన కొడుకు కావాలని పాండురాజు తనకొరిక వెల్లడిం

చగా, కుంతిదేవి వాయుదేవుని అనుగ్రహం సంపాదించి భీముడనే బలశాలిని కన్నది. ఇలానే పంచపాండవులూ పుట్టారు.

ఆందరిలోకి రెండవవాడైన భీముని పట్టుక ఆతి చిత్రమైంది. భీముడు పట్టిన పదవనాడు కుంతి నదిలో స్నానంచేసు కుని పూజకై ఇంటికి వస్తూన్నది. భర్త కూడానే వున్నాడు. అకస్మాత్తుగా ఒక జయంకరమైన పెద్దపులి గోండుపెడుతూ వచ్చింది. పులి కంటపడగానే కుంతి

హదిలిపోయి ఒకగుట్ట మీదికి యెక్కింది.

అలా ఆమె తత్తరపడి గుట్ట ఎక్కటంలో ఒడిలో వున్న శిశువు ఆమెకుతెలియకుండానే దభీమని కింద పడిపోయాడు. ఇదిచూచి పాండురాజు బాణంయెళ్ళు పెట్టి పులిని చంపివేశాడు. కుంతి కంగారులో బిడ్డను

రాతిమీద పడిపోయాడెకాని, వాడికి కొంచె మైనా దెబ్బతగలలేదు. పైగా, పసివాడి ధాటికి ఆ రాయే ముక్కలుగా బద్దలై పోయింది! వాడు ఉయ్యాలలో పడుకుని అడుకున్నట్టుగానే ఎంతో ఉత్సాహంతో నవ్వుతూ అడుకోసాగాడు. అద్భుతమైన వాని బలంచూచి ఆంధ్రుల అమితాశ్చర్య పోయారు. మహాబలుడు, పరాక్రమ పంతుడు ఐన ఈ భీముడే పెరిగి పెద్దవాడై అనేకమంది రాక్షసులను సంహరించాడు.

ఆ సాయంకాలానికల్లా ఫాదుషావారి దివ్య భవనంలో వర్షారు యేర్పాటుయింది. దేశ దేశాలనుండి పిచ్చేసిన ప్రముఖులతో దర్బారు నిండిపోయి, కన్నుల వైకుంఠంగా కలకలలాడుచూపుంది!

ఆ ప్రముఖుల సమూహంలో మన వంటలచిన్నదికూడా వున్నది. అన్నట్లు... యిప్పుడు ఆ వంటలచిన్నదానికి పెద్ద వుద్దోగం లభించింది! ఏమీ అంటే—ఆపు రూపమైనటువంటి, బుల్ బుల్ పిట్టకు ఆమె నెస్తురాలు ఐవుండటం—స్వయంగా పోయి ఆ పిట్టను ఆహ్వానించటం—ఫాదుషావారిని మధురగానంతో సంతోషపెట్టడానికని ప్రత్యేకించి, చెట్టుపైన వుండే ఆ పిట్టను దివ్యభవనానికి తీసుకరావటం ఇందు వల్లనే వంటలచిన్నది వంటకాలకు ముఖ్యురాలుగా నియమింపబడింది.

ఈవిధంగా పెద్ద ఉద్దోగం సంపాదించిన వంటలచిన్నది దర్బారులో ఒక ద్వారంవద్ద తలుపువాటున నునుసిగ్గుతో నిలబడివుండి, తనివెత్తినా ఫాదుషావాడిని తిలకస్తూవున్నది!

నిండుదర్బారులో ఆపురూపమైనబుల్ బుల్ పిట్ట అత్యద్భుతంగా పాడటానికి ఆరంభించగానే సభలో ఆందరకూ హృదయాలు ద్రవించిపోయినై. ఫాదుషావారి

పిట్టచివరి బాచ్చ

రెండు కన్నులనుండి అప్రయత్నంగా ఆనందబాష్పాలు రాలి, వారి చెక్కిళ్ళమీది నుంచి దిగజారిన్తై.

బుల్ బుల్ పాటకు ఫాదుషావారు తన్నయలై మెచ్చి, దానిని సరవాతీరేపట్టుగా అలంకరిస్తామనే వుద్దేశం సెలవిచ్చారు.

ఐతే, 'అటువంటి ఆడంబరాలేమీ నాకవద్దు ప్రభూ! మీదయవుంటే చాలు' అంటూ పిట్ట వినయంతో మనవిచేసుకొంది.

ఆనాటినుంచీ రాజ్యంలో ఎక్కడ విన్నా బుల్ బుల్ పిట్ట అమరగానాన్ని గురించిన ప్రసంగమే!

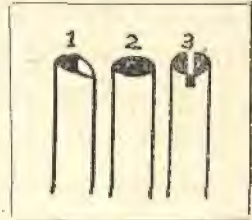
ఫాదుషావారు దానికి

సమస్తమర్యాదలూ జరిపించారు. అది తన బంగారు పంజరంలో ఉండటం, లేడంటే గాలిలో స్వేచ్ఛగా విహరించటం. బుల్ బుల్ పిట్ట విహరించటమంటే సామాన్యమైన విషయంకాదు. అదీవక చిత్రమే. పన్నెండుమంది జవానులు పన్నెండు పట్టుదారాలు తీసుకవచ్చి, పిట్టకాళ్ళకు తగిలిస్తారు. ఆ పన్నెండు పట్టుదారాలలో ఒక్కొక్కళ్లు ఒక్కొక్కటి చేతపట్టుకుని పిట్టను ఎగరెస్తూవుంటారు. ఇదీ పద్ధతి.

బండ్రజాలికుడు ఒక పెన్సిల్ పెట్టె తీసుకునివచ్చి చూపిస్తాడు. అందులో, ఎర్రపెన్సిల్, తెల్లపెన్సిల్, అకువచ్చు పెన్సిల్, నీలిపెన్సిలు—ఇలా రంగురంగుల పెన్సిళ్ళు ఉంటాయి. ప్రతిపెన్సిలూ ఇత్తడికావ్ కాని, సెల్యూలాయిడ్ కావ్ కాని ఉన్న పెన్సిళ్ళయి ఉండాలి. ఇలాంటి పెన్సిళ్ళు బజార్లో విపాపులోనయినా అమ్ముతారు. బండ్రజాలికుడు ఆ పెన్సిళ్ళను ప్రేక్షకులకు చూపి ఇందులో ఏమి మర్కం లేదని నిర్భయంగా చెప్పాలి.

ప్రేక్షకులు ఏపెన్సిల్ ఎర్రటిదో, ఏపెన్సిల్ పచ్చటిదో కాగితంమీద గీతలు గీసి పరీక్షిస్తారు. అప్పుడిక ప్రేక్షకులపద్దనుంచే ఒక బోపీతీసుకుని, ఈ పెన్సిళ్ళు అందులో వేసి కలిపి వేసేయ్యాలి. ఆ తర్వాత బండ్రజాలికుడు చేతికి అందులోంచి ఒక పెన్సిల్ యిస్తే అతడేది చూడకుండా ఏరంగుపెన్సిలయిందీ సులభంగా చెప్పేస్తాడు.

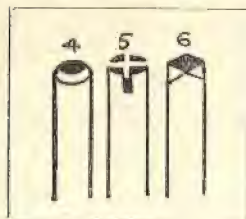

చూడకుండా ఎలా చెప్పగలిగాడా అని అందరూ ఆశ్చర్యపోతారు. చూడకపోయినా చేతులు వెనక్కి పెట్టుకుని ఉన్నప్పుడు దాంతో గోచమీద గీతగీసుకుని ఆ గీతను చూసి బండ్రజాలికుడు చెప్పగలిగాడని కొంతమంది అనుకోవచ్చు. —కాని అసలు కిట్టుకు ఆదికాదు. చీకటిలో ఉండికాని, లేదా కళ్ళకు గొంత కట్టుకుని కానికూడా ఏరంగు పెన్సిలయిందీ చెప్పగలుగుతాడు. ఎలా చెప్పగలుగుతున్నాడు?

ఈ తమాషాలో ఈ పెన్సిళ్ళనుండే ఇత్తడికావ్లే చాలా సహాయపడతాయి. ఈ ప్రక్కనున్న చిత్రంచూస్తే ఆ విషయం స్పష్టంగా బోధపడుతుంది.

జాలము

బజారులో ఇతడిక్యాప్‌లూ, రబ్బరు క్యాప్‌లూ ఉన్న పెన్సిళ్ళలాంటివి అమ్ముతారు. ఐంద్రజాలికుడు ఈ కాప్‌లున్న పెన్సిళ్ళను కొని, కాప్ ఊడతీసి, 1, 2, 3, 4, 5, 6 ఈ నెంబర్ల ప్రకారం సూచించినట్లు పెన్సిళ్ళ వెనకభాగం కొద్దిగా చెక్కి మళ్ళీ కాప్‌లు పెట్టేసి—ఆ పెన్సిళ్ళనే డగ్గిర ఉంచుకోవాలి, వెనుకవైపున అర్థవంద్రుడిలా చెక్కి ఉన్న పెన్సిల్ ఎర్రపెన్సిల్. మధ్యలో గాడిలాగా చెక్కి ఉన్న 2 నెం. పెన్సిల్ నీలం, '+' ఇలా చెక్కి ఉన్న పెన్సిల్ పసుపు పచ్చ, అలాగే మిగతా పెన్సిళ్ళన్ని రకరకాలుగా చెక్కి గుర్తుంచుకోవాలి.

ఐంద్రజాలికుడి చేతికి పెన్సిల్ ఇవ్వగానే చేతులు వెనక పెట్టుకుని ఉన్నవాడలాగే ఇతరులకు తెలియకుండా దానికాప్ ఊడతీసి ఆ చ్చెక్కి ఉన్న గుర్తును తడిమిమానుకుని ఫలానారంగు పెన్సిల్ అని—పెన్సిల్ వెనక పెట్టుకునే చెప్పేస్తాడు. అతడి కళ్ళకు గంతకట్టినా ఏరంగు పెన్సిల్ అయిందీ చెప్పగలడు. అంతేకాదు, ఈ పద్ధతిని అసలు గ్రుడ్డివాళ్ళుకూడా ఈ ఇంద్రజాలిం చేయగలుగుతారు.

ఈ గారడినిగురించి పాఠకులు ఇంకా వివరంగా తెలుసుకోదలిస్తే, 'చందమామ' పేరు ఉదహరిస్తూ నరానరి ప్రాపెనరుగారికి వ్రాయవచ్చు. ఉత్తరాలు ఇంగ్లీషుభాషలోనే వ్రాయాలి. ఇదిముఖ్యం.

అద్రెసు : ప్రాపెనరు పి. సి. నర్కూర్, మెజిషియన్

12/3/A, జమిల్‌లేన్, బాలిగంజ్, కలకత్తా - 19

పంపినవారు :

సి. హెచ్. హనుమాయమ్మ - గూడూరు

గతనెల చందమామ 12-వ పేజీలోని
'తప్పవట్టండి'బొమ్మకు సమాధానాలు:

1. పక్షి కాళ్ళు ఉండాలి.
2. చాకు కత్తికంటే పిడి పెద్దదిగా వుండాలి.
3. వాచీ చిన్నముల్లు 10-11 ముళ్ళు ఉండాలి.
4. గంటకు మధ్య వాయిందే కాడ ఉండాలి.
5. సీతాకోకచిలుకకు మిసాలిండాలి.
6. మామిడికొమ్మకు మామిడికాయలే ఉండాలి.
7. కప్పకాళ్ళు బాతుకాళ్ళలాగా వుండాలి.
8. తుపాకీకి మీట ఉండాలి.
9. ఏనుగుదంతాలు నోటిలోపలినుంచి ఉండాలి.

ఫాటో వ్యాఖ్యల పోటీ

అక్టోబరు ఫాటోల ఫలితాలు

అక్టోబరునెల చందమామలో ప్రచురింపబడే
ఫాటోలకుగాను, మాకు వచ్చిన వ్యాఖ్యలలో
ఉత్తమంగా వున్న ఈ దిగువ వ్యాఖ్యలకు
బహుమతి యివ్వడమైనది.

వ్యాఖ్యలు :

మొదటి ఫాటోకు : 'ఉదక నిమిత్తం'

రెండవ ఫాటోకు : 'ఉదర నిమిత్తం'

పంపినవారు :

సబ్బివీను శ్రీనివాసరావు - కర్నూలు

బహుమతిపొందిన ఈ వ్యాఖ్యలు, పంపిన
వారి పేరుతోనూ అక్టోబరు చందమామ
ఫాటోల దిగువన ప్రచురిస్తాము. బహుమతి
మొత్తం రూ. 10/- అక్టోబరు నంచిక
వెలుపడిన వెంటనే పంపబడుతుంది.

నవంబరు నెలలో

ప్రచురింపబడే ఫాటోల సమూహాలు
వివరాలతోనూ ప్రశ్నపేజీలో చూడండి

ఒక ముఖ్యసూచన :

మీరు పంపదలచుకున్న వ్యాఖ్యలు కార్డు
పైననే వ్రానిపంపాలి. కొందరు కాగితంపైన
వ్రాసి కవరులో సంపుతున్నారు. ఇలాంటివి
పరిశీలింపబడవు.

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ

నవంబర్ 1952

::

బహుమానం రూ. 10/

నవంబరు నంచికలో వచ్చే పోటోలు రెండూ పైన చూడండి.

వీటికి సరియైన వ్యాఖ్యలు కావాలి. వివరాలు ఇవి :-

1. వ్యాఖ్య పోటోకు సరిపడేటట్లు వుండాలి.
2. ముచ్చటైన ఒక్కమాటలోగానీ, రెండు మూడు మాటలుగల ఒక చిన్ని వాక్యంలో గానీ వ్యాఖ్య ఉండవచ్చు.
3. అన్నిటికన్న ముఖ్య విషయం : మొదటి పోటోకూ, రెండవ పోటోకూ కూర్చే వ్యాఖ్యలు రెండూ ఒకదానికొకటి సంబంధించివుండాలి.
4. ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కసెట్టు వ్యాఖ్యలకంటే ఎక్కువ పంపకూడదు.
5. ఒక కార్డుపైన మీ వ్యాఖ్య, పూర్తిపేరూ, విలాసమూ వ్రాసి, మాకు పంపాలి.
6. సెప్టెంబరు 15-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. ఆ తర్వాత చేరిన వ్యాఖ్యలు పరిశీలించబడవు.
7. మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలోకెల్లా అత్యుత్తమంగావున్న సెట్టుకు (అనగా రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రూ. 10/- బహుమతి ఇవ్వబడుతుంది.

వ్యాఖ్యలు పంపవలసిన ఆద్రసు :

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడపలని పోస్టు :: మదరాసు - 26.

ವಿಜಯ

ಹಾರಿ ಚಿತ್ರಾಲು

ಹಿನ್ ದಾನಿಕೆ

ವಿಜ್ಞಾನಾನಿಕೆ

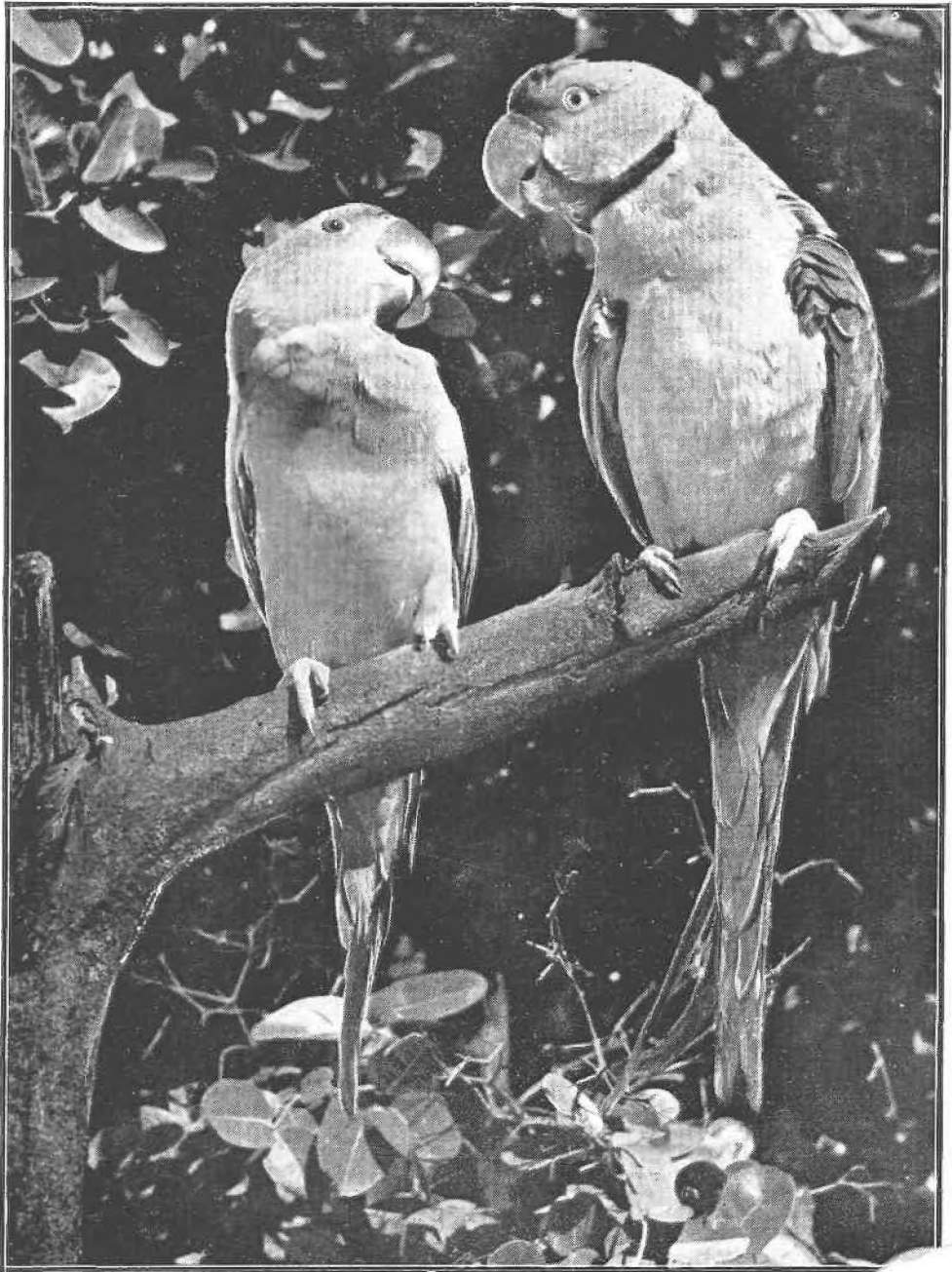
ಸಾಂಠಿಲೆನಿವಿ

VIJAYA PRODUCTIONS LTD.

Lessees of Vauhini Studios

MADRAS - 26

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

చిలుకలబోడు

పందిసవారు
వేములకొండ వెంకట

రంగులబొమ్మ కథ — 3 - వ బొమ్మ